

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชาเพิ่มเติม

หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

- มุ่งพัฒนาค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ
และ ๕ จุดเน้นการเป็นพลเมืองดีของชาติ
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลการเรียนรู้
และสาระการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้แนวคิด Backward Design
ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญผู้เรียน
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้
- มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน
- นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สารานุกรม

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชาเพิ่มเติม

หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่

ส่วนใดส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

สมพร อ่อนน้อม พธ.บ. (เกียรตินิยม), นศ.บ.

พงษ์ศักดิ์ แก้วเครือ ศศ.บ. (เกียรตินิยม), ร.ม.

บุญรัตน์ รอดตา ศษ.บ.

ประจวบ ตรีภักดิ์ พธ.บ., ศศ.ม.

กุศมาวดี ชัยชูโชติ ศ.บ., ศ.ม.

จุลพงษ์ อุดมพรพิบูล วท.บ.

นฤชกรณ์ กมลนฤเมธ ศศ.บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ISBN 978-974-18-7186-5

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเริงชัย จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด **Backward Design** ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (**Child-centered**) ตามหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้ได้จัดทำสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นพัฒนาค่านิยมหลัก ๑๒ ประการและ ๕ จุดเน้นการเป็นพลเมืองดีของชาติ ได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้นำเสนอเนื้อหาเป็น 3 ตอน คือ **ตอนที่ 1 การจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ประกอบด้วยเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้แนวทางการวัดและประเมินผล โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม และโครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในหนังสือเรียน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบ ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมินต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (**CD**) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้ได้ออกแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ ๑ การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๑
๑. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๒
๒. การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๓
๓. การจัดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๗	๔
๔. คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๕
๕. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๗
๖. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๑๔
๗. คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม.๓	๒๐
๘. โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม.๓	๒๒
๙. โครงสร้างเวลาเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม.๓	๒๒
ตอนที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ รายชั่วโมง รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม.๓	๒๕
แผนการจัดการเรียนรู้ ปฐมนิเทศ และข้อตกลงในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม.๓	๒๖
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย	จะส่งให้ภายหลัง
แผนที่ ๒-๑๑	
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	จะส่งให้ภายหลัง
แผนที่ ๑๒-๑๖	
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ พระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน	จะส่งให้ภายหลัง
แผนที่ ๑๗-๒๐	
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	๓๑
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	
แผนที่ ๒๑-๓๐	
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์	๓๓
แผนที่ ๓๑-๔๐	
ตอนที่ ๓ เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู	จะส่งให้ภายหลัง ๑๑๒

ตอนที่ ๑

การจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

๑. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการที่จะพัฒนาความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก เพื่อให้คนในสังคมไทยมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ แก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ประกอบกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในชาติมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นชาติไทย รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความปรองดอง สามานฉันท์ เพื่อให้เกิดสันติสุขในสังคมไทย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ เพื่อสร้างคนไทยให้เข้มแข็ง อันจะนำไปสู่การพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เข้มแข็งเจริญรุ่งเรือง ดังนี้

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนในทางตรงและทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทยอันดีงาม
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
๗. เข้าใจ เรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๑๐. รู้จักดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่าย ขยายกิจการเมื่อมีความพร้อมโดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและชาติมากกว่าประโยชน์ของตนเอง

เพื่อให้การพัฒนาการเรียนการสอนหน้าที่พลเมืองเป็นไปตามนโยบายและค่านิยมหลัก ๑๒ ประการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ทั้งในชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกเหนือจากที่สถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งจัดเป็นรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่แล้ว โดยได้กำหนดจุดเน้นและขอบข่ายของรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เป็น ๕ จุดเน้น คือ

จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑. ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูคตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

๒. ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณี (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑. การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย
๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๑. การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งหลากหลาย
๒. การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ข้อสัตุสุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

หลังจากได้กำหนดจุดเน้นและขอบข่ายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดผลการเรียนรู้ชั้นปี ผลการเรียนรู้ช่วงชั้น รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง นอกจากนี้ยังได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้และจัดทำคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้สถานศึกษานำไปกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของตนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง โดยได้ประกาศให้เป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทั้งนี้ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว๑๔๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ และ ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว๑๒๓๕ ลงวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเพิ่มวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ประกาศ ณ วันที่ .... ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้จัดการเรียนการสอนหน้าที่พลเมือง ดังนี้

ระดับประถมศึกษา จำนวน ๖ รายวิชา รายวิชาละ ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๒ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๓ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑ เวลาเรียน ๒๐ ชั่วโมง (๐.๕ หน่วยกิต)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๒ เวลาเรียน ๒๐ ชั่วโมง (๐.๕ หน่วยกิต)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ เวลาเรียน ๒๐ ชั่วโมง (๐.๕ หน่วยกิต)

๔. คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยแบ่งหน่วยการเรียนรู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ ตามค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ จุดเน้นการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง ๕ ประการ และเน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นอกจากนี้ยังได้ออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด **Backward Design** ดังนั้น ครูควรศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้แล้วปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ และสภาพของนักเรียน

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะแบ่งแผนการจัดการเรียนรู้ออกเป็นรายชั่วโมง ซึ่งมีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระ และในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

๑) **จุดเน้น** เป็นจุดเน้นในการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของชาติที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้สำหรับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ซึ่งประกอบด้วย ๕ จุดเน้น คือ ๑) ความเป็นไทย ๒) รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ๓) ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๔) ความปรองดอง สมานฉันท์ และ ๕) ความมีวินัยในตนเอง

๒) **ผลการเรียนรู้** เป็นผลการเรียนรู้ที่ใช้เป็นเป้าหมายและตรวจสอบนักเรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ในแนวทางการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

๓) **สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด** เป็นความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

๔) **สาระการเรียนรู้** เป็นหัวข้อย่อยที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้

๕) **สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน** เป็นส่วนที่บอกจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนภายหลังจากเรียนจบตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด ซึ่งมี ๕ ประการ คือ ๑) ความสามารถในการสื่อสาร ๒) ความสามารถในการคิด ๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา ๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖) **คุณลักษณะอันพึงประสงค์** เป็นส่วนที่บอกคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนภายหลังจากเรียนจบในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ตามที่หลักสูตรกำหนด

๗) **ชิ้นงาน/ภาระงาน** เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ ได้แก่ ๑) ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นขั้นตอนการปฏิบัติและผลงาน ๒) ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นการสร้างลักษณะนิสัย ๓) ภาระงานที่มีลักษณะประเมินโครงการหรือโครงงาน และ ๔) ภาระงานที่เน้นผลผลิต

๘) **การวัดและประเมินผลการเรียนรู้** เป็นการตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ว่าหลังจากจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนมีพัฒนาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้หรือไม่ และมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมในด้านใดบ้าง ดังนั้น ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จึงได้ออกแบบวิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของนักเรียนไว้อย่างหลากหลาย เช่น การทำแบบทดสอบ การตอบคำถามสั้น ๆ การตรวจผลงาน การสังเกตพฤติกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผลการเรียนรู้

วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เหล่านี้ครูสามารถนำไปใช้ประเมินนักเรียนได้ทั้งในระหว่างการจัดการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๙) **กิจกรรมการเรียนรู้** เป็นการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาในแต่ละเรื่อง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ครูนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ ๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ ๓ ขั้นขยายความรู้

ขั้นที่ ๔ ขั้นประเมิน

ขั้นที่ ๕ ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๐) **สื่อ/แหล่งการเรียนรู้** เป็นรายชื่อสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อบุคคล เช่น หนังสือ เอกสารความรู้ รูปภาพ อินเทอร์เน็ต วิกิพีเดีย

๑๑) **บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้** เป็นส่วนที่ให้ครูบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง ได้แก่ ปัญหาและอุปสรรคนั้นอย่างไร สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนมีอะไรบ้าง และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง นอกจากจะจัดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้แล้ว จะต้องจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง ๕ ประการ คือ

๑) **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

นอกจากนี้ยังจะต้องนำคำนิยามหลัก ๑๒ ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกด้วย

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ การลำดับบทเรียน รวมทั้งสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงนั้นจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อครูได้มีการกำหนดผลลัพธ์ปลายทาง หลักฐาน และวิธีการวัดและประเมินผลที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริงแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเพียงสื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ต้องการเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ถ้าครูมีเป้าหมายที่ชัดเจนก็จะช่วยทำให้การวางแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จได้ครูจะต้องค้นหาสื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน กิจกรรมที่กำหนดขึ้นควรเป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างและสรุปเป็นความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญของสาระที่เรียนรู้ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่คงทน รวมทั้งความรู้ลึกและคำนิยามที่ดีไปพร้อม ๆ กับทักษะความชำนาญ

๕. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามจุดเน้นทั้ง ๕ นั้น ผู้สอนต้องใช้กระบวนการคิดที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจะต้องใช้กระบวนการ เทคนิค วิธีสอนที่มีขั้นตอนเน้นสู่การปฏิบัติจริง ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานได้กำหนดผลการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ผู้สอนจึงควรแสวงหาและเลือกใช้กระบวนการ เทคนิค วิธีสอนอย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามประสงค์จะต้องจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การฝึกปฏิบัติจริง และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหา ดังนั้น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เล่มนี้จึงยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวข้อเรื่องหรือประเด็นที่สอดคล้องกับชีวิตจริง เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวม เป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของนักเรียน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากการเป็นผู้ชี้แนะหรือถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนเกิดการสร้างสรรค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของสังคมไทยที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะกระบวนการคิด ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เล่มนี้จึงได้นำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม ในที่นี้ได้ประมวลเทคนิคการสอนมาสำหรับให้ผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เช่น

๕.๑ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning–BBL)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่อิงผลการวิจัยทางประสาทวิทยา ซึ่งได้เสนอแนะไว้ว่า ตามธรรมชาตินั้นสมองเรียนรู้ได้อย่างไร โดยได้กล่าวถึงโครงสร้างที่แท้จริงของสมองและการทำงานของสมองมนุษย์ที่มีการแปรเปลี่ยนไปตามขั้นของการพัฒนา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดของการสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning–PBL)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ซึ่งในชีวิตประจำวันของเราจะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ โดยให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาภายใต้การแนะนำของครู ให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามและช่วยกันค้นหาคำตอบ โดยอาจใช้ความรู้เดิมมาแก้ปัญหา หรือศึกษา

ค้นคว้าเพิ่มเติมสำหรับการแก้ปัญหา นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสรุปเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา แล้วช่วยกันประเมินการแก้ปัญหาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาลงครั้งต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ตั้งปัญหา ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัย เช่น ใช้คำถามนำสู่ปัญหาเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน หรือสร้างสถานการณ์ให้เกิดปัญหาให้ผู้เรียนคิดคำถาม หรือปัญหา

ขั้นที่ ๒ ตั้งสมมุติฐาน เป็นการคิดวิเคราะห์ปัญหาและคาดคะเนคำตอบ พิจารณาแยกปัญหาออกเป็นปัญหาย่อย แล้วคิดอย่างเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ความเข้าใจ ข้อมูล และประสบการณ์เดิมมาคิดแก้ปัญหา คาดคะเนคำตอบ

ขั้นที่ ๓ วางแผนแก้ปัญหา ศึกษาถึงสาเหตุของปัญหา และคิดวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุ โดยสร้างทางเลือก หรือวิธีการแก้ปัญหาให้หลากหลาย แล้วพิจารณาเลือกวิธีแก้ปัญหาคำตอบที่ดีที่สุด มีความเป็นไปได้มากที่สุด

ขั้นที่ ๔ เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ จัดบันทึกข้อมูลที่ได้นำเสนอข้อมูล วิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จัดกระทำข้อมูล แล้วนำเสนอ

ขั้นที่ ๕ สรุปผล แปลความหมายระหว่างสาเหตุกับผลที่เกิดขึ้น เพื่อหาคำตอบสมมุติฐาน แล้วจึงสรุปเป็นหลักการ

ขั้นที่ ๖ การตรวจสอบและการประเมินผล นำข้อสรุปมาพิจารณาอีกครั้งว่าข้อสรุปน่าเชื่อถือหรือไม่

๕.๓ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความตระหนัก

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนสนใจ เอาใจใส่ รับรู้ เห็นคุณค่าของสิ่งที่กำหนดหรือสิ่งที่ศึกษา และเกิดความคิดที่จะหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) สังเกต จัดสถานการณ์ หรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ รับรู้ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า

๒) วิเคราะห์วิจารณ์ ผู้สอนนำตัวอย่างสถานการณ์หรือประสบการณ์ตรงมาให้ผู้เรียนจำแนกสาเหตุและพิจารณาผลเสียที่จะเกิดขึ้น

๓) สรุป ให้ผู้เรียนอภิปรายหาข้อมูลและเหตุผล มาสนับสนุนความคิดเห็นของตนเพื่อประเมินคุณค่าของสิ่งที่ศึกษา และกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาต่อไป

๕.๔ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างค่านิยม

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) สังเกต ให้ผู้เรียนสังเกตเหตุการณ์หรือสถานการณ์ แล้วพิจารณาว่า คืออะไร เหมาะสมหรือไม่ ควรอนุรักษ์หรือไม่ เพราะเหตุใด

๒) ประเมินเชิงเหตุผล ให้ผู้เรียนประเมินสิ่งที่กำหนดให้ว่า ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด ผู้เรียนชอบหรือไม่ชอบ เพราะเหตุใด

๓) กำหนดค่านิยม ให้ผู้เรียนแสดงความเชื่อและความพอใจการกระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมแสดงเหตุผล

๔) วางแนวปฏิบัติ ให้ผู้เรียนช่วยกันกำหนดแนวทางปฏิบัติตามที่ผู้เรียนกำหนด ภายใต้การกำกับดูแลของผู้สอน

๕) ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ เมื่อผู้เรียนเกิดความซื่อสัตย์ก็จะปฏิบัติด้วยความเต็มใจและเห็นคุณค่า

๕.๕ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างเจตคติ

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะต้องแทรกอยู่ในการจัดการเรียนรู้ทุกเนื้อหา เป็นการสร้างความรู้สึกที่มีต่อสิ่งที่เรียน มีขั้นตอนดังนี้

๑) สังเกต ผู้สอนเสนอข้อมูล สถานการณ์ หรือรูปภาพ ให้ผู้เรียนพิจารณาว่ามีความรู้สึกอย่างไร ดีหรือไม่ เช่น ภาพคนจูงเด็กข้ามถนน ภาพคนทิ้งขยะลงบนถนน ว่ารู้สึกอย่างไร ชอบหรือไม่ชอบ เพราะเหตุใด

๒) วิเคราะห์ ให้พิจารณาผลที่เกิดขึ้น โดยแยกเป็นการกระทำที่เหมาะสม น่าพอใจ หรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นที่น่าพอใจ

๓) สรุป ผู้เรียนสรุปความรู้สึก ความคิดเห็นด้วยเหตุผลว่าจะเลือกปฏิบัติอย่างไร และคิดว่าแนวความคิดที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร

๕.๖ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนรู้ ซึ่งมีกระบวนการที่สำคัญคือ

๑) เลือกผู้นำและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ กระบวนการกลุ่มจะต้องมีผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน คือ ผู้นำกลุ่มจะทำหน้าที่นำในความคิด เสนอความคิด ประสานความคิด กระตุ้นให้สมาชิกคิดวางแผน และกำหนดภาระงาน และติดตามเพื่อให้งานสำเร็จ ส่วนผู้ตาม มีหน้าที่เสนอความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกอย่างมีเหตุผล มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และต้องช่วยเหลือกัน

๒) วางแผน มีการระดมพลังสมอง กำหนดจุดประสงค์ วางแผนการทำงาน กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

๓) ปฏิบัติตามแผน สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามแผนด้วยความรับผิดชอบ

๔) ประเมินผลการปฏิบัติงาน ระหว่างการดำเนินงานตามแผน ผู้นำกลุ่มและสมาชิกจะต้องติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ เพื่อแก้ไขหรือปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

๕) ปรับปรุงและพัฒนา มีการประเมินผลรวมและชื่นชมในผลงานของกลุ่ม หากยังไม่เป็นที่พอใจ หรือได้แนวทางที่ยังไม่เหมาะสมจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

๕.๗ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ (Active Learning)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อจะได้เรียนรู้ขั้นตอนของงาน รู้จักวิธีแก้ปัญหาในการทำงาน เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะ เกิดความชำนาญจนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว มีขั้นตอนดังนี้

- ๑) สังเกตรับรู้ ให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างที่หลากหลาย จนเกิดความเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด
- ๒) ทำตามแบบ ให้ผู้เรียนทำตามตัวอย่างที่เห็นทีละขั้นตอนจากงานที่ง่ายไปสู่งานที่ย่างยาก ซับซ้อนขึ้น
- ๓) ทำโดยไม่มีแบบ ให้ผู้เรียนฝึกทำโดยไม่ต้องดูตัวอย่างทุกขั้นตอนตามลำดับ
- ๔) ฝึกให้ชำนาญ ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญ จนกระทั่งสามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยอัตโนมัติจากชิ้นงานเดิม หรือชิ้นงานที่กำหนดขึ้นใหม่

๕.๔ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดความรับรู้ บอกได้ อธิบายได้ และเข้าใจในสิ่งที่เรียนว่าคืออะไร หมายถึงสิ่งใด โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ๑) สังเกต ให้ผู้เรียนรับรู้ ศึกษา พิจารณาส่งที่ผู้สอนนำเสนอ ว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น ยกตัวอย่าง ภาพ คำ ข้อความต่าง ๆ ให้ผู้เรียนพิจารณา
- ๒) จำแนกความแตกต่าง ให้ผู้เรียนบอกข้อแตกต่างของสิ่งที่นำมาให้พิจารณาว่าต่างกันอย่างไร
- ๓) หาลักษณะร่วม ให้ผู้เรียนพิจารณาภาพรวมของสิ่งที่สังเกต รับรู้ ว่ามีอะไรที่เหมือนหรือคล้ายกัน เพื่อเป็นแนวทางสรุปเป็นหลักเกณฑ์ วิธีการ คำจำกัดความ หรือนิยามได้
- ๔) ระบุข้อความคิดรวบยอด ให้ผู้เรียนระบุว่าสิ่งที่รับรู้ สิ่งที่กำหนดให้คืออะไร เรียกว่าอะไร หรือมีวิธีการอย่างไร
- ๕) ทดสอบและนำไปใช้ ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปทดลอง ทดสอบ สังเกต ทำแบบฝึกหัด ปฏิบัติ หรือตรวจสอบคำตอบว่าใช่หรือไม่ นำไปใช้เพื่อประเมินความรู้

๕.๕ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเผชิญสถานการณ์ (Conflict Situation Skills)

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้มีโอกาสสัมผัสกับสิ่งที่จะเรียนรู้ หรือมีกัลยาณมิตร ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำประสบการณ์จากการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการเลือกและตัดสินใจ โดยผ่านการวิเคราะห์และประเมินค่าเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ สุนทรียวิวัฒน์ ได้เสนอแนวคิดในการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการจัดการเรียนรู้ว่ามี ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การรวบรวม ข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ ๒) การประเมินค่าและประโยชน์ ๓) การเลือกและการตัดสินใจ และ ๔) การปฏิบัติ ซึ่งผู้สอนสามารถนำทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน ตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ผู้สอนอาจจะนำเสนอสถานการณ์ซึ่งเกิดขึ้นจริงที่เป็นข่าว ภาพข่าวจากแหล่งต่าง ๆ บทความ หรือกรณีศึกษามากระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตอบคำถาม เพื่อให้เกิดความตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น หรือเห็นความสำคัญที่จะต้องศึกษาในเรื่องที่สอดคล้องกับบทเรียน

๒. ขั้นสอน

๑) รวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ ผู้สอนอาจมอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ข้อมูล หรือข่าวสารการกระทำที่สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาในครอบครัว โรงเรียน สังคม โดยผู้สอนอาจจะเสนอแนะแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

๒) ประเมินคุณค่าและประโยชน์ นำความรู้ ข่าวสารข้อมูล หรือสถานการณ์มาศึกษาวิเคราะห์คุณค่า หรือประโยชน์ โดยฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักและวิธีการคิดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้วิเคราะห์ได้ว่า สถานการณ์ หรือข้อมูลนั้นมีคุณค่าหรือมีประโยชน์เพียงใด ซึ่งอาจจะใช้เกณฑ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม เกณฑ์มาตรฐานและค่านิยมของสังคม หรือกรอบทฤษฎีมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ การประเมินค่ามีความสำคัญและมีผลต่อการเลือก การตัดสินใจ ผู้สอนจึงควรฝึกผู้เรียนด้วยการจัดทำเป็นแบบฝึกหรือสร้างคำถามเพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักวิเคราะห์

๓) เลือกและการตัดสินใจ หลังจากผู้เรียนได้ประเมินคุณค่าและประโยชน์ของข้อมูลและข่าวสารแล้ว ผู้เรียนจะสามารถเลือกและตัดสินใจได้เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ดังกล่าวหรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

๔) นำไปปฏิบัติ ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติจริง เพื่อจะเกิดการเรียนรู้ว่า เกิดผลดีหรือเกิดประโยชน์อย่างไร ตัดสินใจถูกต้องหรือไม่ แต่บางสถานการณ์อาจไม่เหมาะสมกับผู้เรียนที่จะการนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง ก็อาจจะให้ผู้เรียนได้พิสูจน์ความรู้ในแง่ปฏิบัติ ด้วยการสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่มีประสบการณ์หรือผู้มีความรู้ หรือผลงานของนักวิชาการที่ได้ทดลองปฏิบัติแล้วเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้เรียน

๓. ขั้นสรุป

ควรให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปแนวคิดหรือความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดขึ้น

๔. ขั้นการวัดและการประเมินผล

ควรใช้วิธีการวัดและการประเมินผลให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ด้วยการกำหนดเครื่องมือวัดและประเมินผล และกำหนดเกณฑ์การวัดและการประเมินผลให้ชัดเจน

๕.๑๐ การจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Process)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่ออธิบายสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ โดยนักเรียนจะต้องใช้ความสามารถของตนเองคิดค้น สืบเสาะ แก้ปัญหา หรือคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาระบวนการคิดระดับสูงให้แก่ผู้เรียน ฝึกให้สังเกต การถาม-ตอบ การสื่อสารเชื่อมโยงบูรณาการการนำเสนอ สร้างองค์ความรู้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้กำกับ ควบคุม ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น และสืบเสาะหาความรู้จากการถาม พยายามหาคำตอบ หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) เป็นการนำเรื่องที่น่าสนใจ เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น หรือความรู้เดิมที่เรียนมาแล้ว มากระตุ้นเพื่อสร้างคำถามที่จะใช้ในการสำรวจตรวจสอบศึกษา

๒. **ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration)** กำหนดแนวทางการสำรวจตรวจสอบ ตั้งสมมติฐาน กำหนดทางเลือก แล้วลงมือปฏิบัติเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบข้อมูล หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น ทดลอง กิจกรรมภาคสนาม ศึกษาเอกสารต่าง ๆ

๓. **ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)** นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปรผล สรุปผล นำเสนอผลสรุป เช่น บรรยายสรุป สร้างแบบจำลอง ฯลฯ

๔. **ขั้นขยายความรู้ (Elaboration)** เป็นการนำความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ซึ่งจะช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้กว้างขึ้น

๕. **ขั้นประเมิน (Evaluation)** ประเมินการเรียนรู้ ว่านักเรียนมีความรู้อะไรบ้าง อย่างไร และมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้

๕.๑๑ วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration Method)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการแสดงให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง พร้อมการอธิบายการปฏิบัติตามขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ หลังจากนั้นจึงให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปผลการเรียนรู้ การสาธิต อาจเป็นการสาธิตสำหรับผู้เรียนทั้งห้อง การสาธิตสำหรับกลุ่มย่อย หรือการสาธิตเป็นรายบุคคลก็ได้ รูปแบบการสาธิตมีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน เช่น ผู้สอนเป็นผู้สาธิต ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสาธิต ผู้เรียนสาธิตเป็นกลุ่ม ผู้เรียนสาธิตเป็นรายบุคคล หรือวิทยากรสาธิต เป็นต้น ในการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตมีขั้นตอน ดังนี้

๑. **ขั้นเตรียม** จะต้องกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน ศึกษาเนื้อหาที่จะสาธิตอย่างละเอียด กำหนดขั้นตอนการสาธิต เตรียมเครื่องมือหรืออุปกรณ์ เตรียมสถานที่สาธิต ทดลองการสาธิตทุกขั้นตอนก่อนสอน จัดเตรียมเอกสารและวิธีการวัดประเมินผล และกำหนดเวลาในการสาธิตให้เหมาะสม

๒. ขั้นสาธิต

๑) บอกจุดประสงค์ ให้ผู้เรียนทราบ

๒) บอกขั้นตอนของกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนทราบวิธีและขั้นตอนการปฏิบัติขณะสาธิต เช่น ตำแหน่งที่ผู้เรียนนั่ง การจดบันทึก การสังเกต การตั้งคำถาม การสรุปขั้นตอนการสาธิต

๓) แนะนำสื่อและแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้ใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๔) ดำเนินการสาธิต โดยสาธิตให้ผู้เรียนได้เห็นขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อจะได้เข้าใจ ผู้สอนอาจสาธิตครั้งแรกอย่างช้า ๆ ก่อน แล้วย้อนกลับมาสาธิตให้เร็วขึ้น เพื่อให้เห็นธรรมชาติของการทำงานที่ต่อเนื่อง หรืออาจกลับมาสาธิตเฉพาะบางขั้นตอนที่ซับซ้อน

๕) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสาธิต ผู้สอนอธิบายให้ผู้เรียนฟังไปด้วยระหว่างการสาธิตแต่ละขั้นตอน และอาจตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

๓. ขั้นสรุป

๑) ผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปขั้นตอนต่าง ๆ จากการสาธิต เพื่อประเมินความเข้าใจของผู้เรียน

๒) ผู้สอนสรุปด้วยการตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้พิจารณาจากขั้นตอนต่าง ๆ ที่สาธิต

๔. ขั้นวัดและประเมินผล

ควรประเมินความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ หรืออาจให้ผู้เรียนออกมาสาธิตให้เพื่อนดู

๕.๑๒ การจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น โดยอาจกำหนดให้แสดงบทบาทสมมุติที่เป็นพฤติกรรมของบุคคลอื่น หรือแสดงพฤติกรรมในบทบาทของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ

๖. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความสามารถ และมีเจตคติ ตามคุณลักษณะตามกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสาระหลักของรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ศึกษามุ่งจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากสภาพจริง รวมถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ ทำให้การวัดและประเมินผลต้องเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งหมายถึง กระบวนการสังเกต การบันทึก และการรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อนักเรียน เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงจึงมีความต่อเนื่องในการให้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลและนำไปใช้พัฒนาปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมนักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. เน้นกระบวนการประเมินเพื่อพัฒนานักเรียน (Formative Evaluation) และประเมิน เพื่อตัดสินผล (Summative Evaluation) ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ

๒. เน้นการนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของครู และกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

๓. เน้นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ประเมินตามสภาพจริง ประเมินการสะท้อนความสามารถ และการแสดงออกของนักเรียน

๔. เน้นการบูรณาการประเมินผลควบคู่ไปกับการเรียนการสอนของครูและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยประเมินจากคุณภาพของงานและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

๕. เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ส่งเสริมให้มีการประเมินตนเอง ประเมินโดยเพื่อนและกลุ่มเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖. เน้นการประเมินนักเรียน ซึ่งต้องพิจารณาให้ครอบคลุมจากพัฒนาการของนักเรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน

การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ในแต่ละครั้ง ครูควรมีการประเมินผลทุกครั้ง ที่จัดการเรียนรู้ โดยทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนให้ครบทั้ง ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนว่า มีพื้นฐานความรู้เรื่อง ที่กำลังจะเรียนมากน้อยเพียงใด แต่ละคนมีความรู้แตกต่างกันหรือไม่ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับ นักเรียนได้เหมาะสมและถูกต้องต่อไป

๒. การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินขณะกำลังทำการสอนไปแล้วระยะหนึ่ง แล้วมีการ ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรืออธิบาย หรือตอบในแบบฝึกทักษะหรือแบบทดสอบ ครูและนักเรียนร่วมกัน เฉลย เพื่อครูและนักเรียนจะได้ทราบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนว่า ได้ผลมากน้อยเพียงใดไปพร้อม ๆ กัน

๓. การประเมินผลหลังเรียน สามารถทำได้ ๒ ลักษณะ คือ ประเมินหลังจากที่ครูทำการสอนจบไป แล้ว ๑ ชั่วโมง หรือ ๑ หน่วยการเรียนรู้ เพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาและวิธีทดสอบไว้ให้พร้อมกับการทดสอบ ครั้งต่อไป และประเมินเมื่อเรียนครบหลักสูตรเป็นการทดสอบความรู้ทั้งหมดที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว ว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติให้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปมีวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนหลายประเภท ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการวัดว่าจะนำไปใช้ เพื่อทำอะไร ครูสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการสอนแต่ละครั้งได้ วิธีการและเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้มี ๒ รูปแบบ ดังนี้

๑. รูปแบบที่เป็นทางการ เป็นการวัดและประเมินผลโดยการทดสอบ และใช้แบบทดสอบหรือแบบ วัดที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น การเก็บข้อมูลส่วนใหญ่ใช้ในการวัดและประเมินผลเป็นคะแนน แล้วนำไปใช้ในการ เปรียบเทียบ เช่น เปรียบเทียบก่อนและหลัง เปรียบเทียบเพื่อดูพัฒนาการ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ เมื่อสิ้นสุด การสอน วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบที่เป็นทางการเหมาะสำหรับการประเมินเพื่อตัดสินผล มากกว่าการใช้เพื่อการประเมินพัฒนาการของนักเรียน หรือหาจุดบกพร่องสำหรับนำไปปรับปรุงการเรียน การสอน แม้การวัดและประเมินผลรูปแบบนี้ซึ่งให้ข้อมูลสารสนเทศเชิงปริมาณจะสะดวกแก่การนำไปใช้ แต่ก็มีข้อควรคำนึงคือ เครื่องมือควรมีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

๒. รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เป็นการได้มาซึ่งข้อมูลการเรียนรู้รายบุคคล จากแหล่งข้อมูลที่ หลากหลายซึ่งครูเก็บรวบรวมตลอดเวลา เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาความพร้อมและพัฒนาการของ นักเรียน เพื่อใช้แก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน ปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสม ลักษณะของข้อมูลที่ ได้ นอกจากที่เป็นตัวเลขแล้ว อาจเป็นข้อมูลบรรยายลักษณะพฤติกรรมที่ครูเฝ้าสังเกต หรือเป็นผลการ เรียนรู้ในลักษณะคำอธิบายระดับพัฒนาการ จุดแข็ง จุดอ่อน หรือปัญหาของนักเรียนที่พบจากการสังเกต การสัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่น ๆ การวัดและประเมินผลรูปแบบนี้เหมาะที่จะใช้เป็นข้อมูลพัฒนาการเรียนรู็ รายบุคคลช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนอย่างลึกซึ้ง

วิธีดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้

๑. การสังเกตพฤติกรรม เป็นการเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งผู้สังเกตสามารถทำได้ตลอดเวลา แต่มีข้อควรคำนึงถึงคือ ไม่ควรขัดจังหวะขณะทำงานหรือขณะคิดในการเก็บข้อมูล อาจมีเครื่องมือช่วยในการเก็บในหลายลักษณะ แล้วแต่ลักษณะข้อมูลและการใช้ประโยชน์ เช่น สมุดจดบันทึกแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า

๒. การสอบปากเปล่า ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่แสดงออกด้วยการพูด ตอบประเด็นคำถามที่ครูเป็นผู้กำหนดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้

๓. การพูดคุย เป็นการสื่อสาร ๒ ทางระหว่างนักเรียนกับครู สามารถทำเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มได้ การพูดคุยจะช่วยให้ครูติดตามตรวจสอบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด เหมาะสมสำหรับเป็นข้อมูลที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้

๔. การใช้คำถาม การใช้คำถามเป็นเรื่องปกติในการจัดการเรียนรู้ แต่ถ้าเป็นคำถามที่ง่าย ๆ ไม่ท้าทาย ไม่สามารถทำให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งได้ การใช้คำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่มีประสิทธิภาพ แม้จะเป็นเรื่องยาก แต่พัฒนาได้ โดยครูต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการประเมินในชั้นเรียนที่เข้มข้นมากขึ้น มีวิธีการฝึกการใช้คำถามให้มีประสิทธิภาพ ๕ วิธีการ ดังนี้

๔.๑ คำถามที่ให้คำตอบที่เป็นไปได้หลากหลายคำตอบ คำถามแบบนี้ทำให้นักเรียนต้องคิด ต้องตัดสินใจว่า คำตอบใดถูกหรือใกล้เคียงที่สุด เพราะเหตุใด และไม่ถูกต้องเพราะเหตุใด คำถามแบบนี้ทำให้นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

๔.๒ คำถามที่เป็นประโยชน์บอกเล่า เพื่อให้นักเรียนเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พร้อมเหตุผล การใช้วิธีการนี้นักเรียนต้องใช้ความคิดที่สูงกว่าวิธีแรก เพราะนักเรียนจะต้องยกตัวอย่างสนับสนุนความคิดเห็นตัวเอง นักเรียนจะได้ฝึกสะท้อนความคิดเห็น และมีการพัฒนาการด้านการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของตนเองผ่านกระบวนการอภิปราย และเป็นการใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาแก่ทุกคนในชั้นเรียน

๔.๓ หาสิ่งที่ตรงกันข้าม หรือสิ่งที่ใช่ (ถูก) สิ่งที่ไม่ใช่ (ไม่ถูก) และถามเหตุผล เช่น ลักษณะคำถาม ทำไม ทำอย่างนี้จึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ทำไม ทำเช่นนี้จึงเป็นผลลบ ที่เป็นผลบวกเป็นเช่นไร วิธีการนี้เหมาะกับการทำงานเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มย่อย

๔.๔ ให้คำตอบเป็นประเด็นสรุป แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนคิดที่มาของคำตอบ

๔.๕ ตั้งคำถามจากจุดที่เห็นต่าง โดยกำหนดประเด็นให้ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสาร การอธิบาย และการอภิปรายโต้แย้งเชิงลึก เหมาะที่จะใช้อภิปรายประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเชิงจริยธรรม เป็นต้น

๕. การเขียนสะท้อนการเรียนรู้ เป็นการเขียนตอบกระทู้หรือคำถามของครู ช่วยให้ครูทราบความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๖. การประเมินการปฏิบัติ เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งการประเมินลักษณะนี้จะประเมินใน ๒ ประเด็นหลัก คือ การประเมินภาระงาน หรือกิจกรรม และเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) การประเมินการปฏิบัติอาจปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะงานหรือประเภทกิจกรรมดังนี้

๖.๑ ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นขั้นตอนการปฏิบัติและผลงาน เช่น การจัดนิทรรศการ การนำเสนอ การสำรวจ การประดิษฐ์ การจัดทำแบบจำลอง การแสดงละคร ฯลฯ ครูจะต้องสังเกตและประเมินวิธีการทำงานที่เป็นขั้นตอนและผลงานของนักเรียน

๖.๒ ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นการสร้างลักษณะนิสัย เช่น การรักษาความสะอาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรักษาสาธารณสมบัติต่าง ๆ กิจกรรมหน้าเสาธง ลักษณะการประเมิน เป็นการประเมินด้วยการสังเกตและจดบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับนักเรียน

๖.๓ ภาระงานที่มีลักษณะประเมินโครงการหรือโครงงาน ภาระงานนี้เป็นกิจกรรมที่เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการมาก ดังนั้น การประเมินจึงควรมีการประเมินเป็นระยะ ๆ เช่น ระยะก่อนดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมการดำเนินการและความเป็นไปได้ขณะดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินการปฏิบัติจริงตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามแผนให้แก้ไขปรับปรุงระหว่างปฏิบัติ สำหรับการประเมินระยะสิ้นสุดโครงการหรือโครงงาน เป็นการประเมินผลงาน ผลกระทบ และวิธีการนำเสนอผลการดำเนินงาน

๖.๔ ภาระงานที่เน้นผลผลิต การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินคุณภาพของผลงาน ซึ่งจะเห็นได้จากการนำเสนอแผนผังความคิด แผนผังการทำงาน แผนที่ แผนภูมิ กราฟ ตาราง เป็นต้น โดยอาจต้องใช้เครื่องเก็บข้อมูลประกอบการประเมินควบคู่ไปด้วย เช่น แบบบันทึกพฤติกรรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบตรวจสอบรายงาน แบบบันทึกผลการปฏิบัติงาน

๗. การประเมินโดยแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) การประเมินในลักษณะนี้เป็นการประเมินชิ้นงานที่สะท้อนความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน ที่เก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน หากเป็นแฟ้มสะสมผลงานดีเด่น นักเรียนต้องแสดงความคิดเห็นหรือเหตุผลที่เลือกผลงานนั้นเก็บไว้ตามวัตถุประสงค์ของแฟ้มสะสมผลงาน

๘. การวัดและประเมินผลด้วยแบบทดสอบ การวัดและประเมินผลแบบนี้ครูจะเลือกสร้างแบบทดสอบ โดยเน้นให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลนั้น ๆ เช่น แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบเติมคำ แบบความเรียง แบบเขียนตอบ ทั้งนี้แบบทดสอบที่จะใช้ต้องมีคุณภาพ มีความเที่ยงตรง และมีความเชื่อมั่น

๙. การประเมินด้านความรู้สึนึกคิด เป็นการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะ และเจตคติ ที่ควรปลูกฝังในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีลำดับการวัดและประเมินผลจากขั้นต่ำสุดไปสูงสุดดังนี้

ขั้นรับรู้ เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกมา รู้จัก เต็มใจ สนใจ

ขั้นตอบสนอง เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกมา เชื่อฟัง ทำตาม อาสาทำ พอใจที่จะทำ

ขั้นเห็นคุณค่า (ค่านิยม) เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงความเชื่อ ซึ่งแสดงออก โดยการกระทำหรือปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ ยกล่องชมเชย สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือทำกิจกรรมที่ตรงกับความเชื่อของตน ทำด้วยความเชื่อมั่น ศรัทธา และปฏิเสธที่จะทำในสิ่งที่ขัดแย้งตามความเชื่อของตน

ขั้นจัดระบบคุณค่า เป็นการประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม อภิปราย เปรียบเทียบ จนเกิดอุดมการณ์ในความคิดของตนเอง

ขั้นสร้างคุณลักษณะ เป็นการประเมินพฤติกรรมที่มีแนวโน้มว่า จะประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นอยู่เสมอในสถานการณ์เดียวกัน จนเกิดเป็นอุปนิสัย

๑๐. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายซึ่งได้กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน จึงควรใช้การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น การจะสมควรสะท้อนสภาพความเป็นจริงหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากกว่าเป็นการปฏิบัติกิจกรรมทั่ว ๆ ไป ดังนั้น การประเมินตามสภาพจริงจึงควรมีการออกแบบการเรียนรู้และประเมินผลไปด้วยกัน ตลอดจนกำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง

วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง มีวิธีการวัดและประเมินผล โดยยึดเนื้อหาสาระจากผลการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ ครูจะต้องนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งต้องครอบคลุมทั้ง ๓ ด้านดังกล่าวให้มีความหลากหลายในรูปแบบของการวัดและประเมินผล ครูควรพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตน และกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาที่เต็มตามศักยภาพ ดังนี้

๑. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความรู้ที่นักเรียนพึงมี มีทั้งด้านความรู้เชิงเนื้อหา เชิงกระบวนการ และเจตคติ

ตัวอย่าง ความรู้เชิงเนื้อหา เช่น ความรู้ด้านการเมืองการปกครองของประเทศไทย ประกอบด้วยระบอบการเมืองการปกครอง สิทธิเด็ก/สิทธิมนุษยชน

ตัวอย่าง ความรู้เชิงกระบวนการ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การยอมรับความหลากหลายของวัฒนธรรม การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการนำเสนอปัญหาและแสดงความคิดเห็น

ตัวอย่าง ความรู้ด้านเจตคติ เช่น ความภูมิใจในความเป็นไทย ความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ วิถีประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิต

๒. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะ/กระบวนการ เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง วิธีการวัดและประเมินผล จึงควรวัดความสามารถในการทำงานและการแสดงออกที่มีความคล่องแคล่ว ภายใต้อาณัติและเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด โดยวัดทั้งวิธีการ (Process) และผลงาน (Product) ที่นักเรียนกระทำและแสดงออก มีวิธีการวัดและประเมินผลที่ครูสามารถเลือกใช้ได้หลากหลายวิธี ดังนี้

๒.๑ การสังเกตพฤติกรรม มีทั้งระบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ นิยมใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า

๒.๒ การทดสอบภาคปฏิบัติ เมื่อต้องการวัดทักษะการปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยให้นักเรียนเขียนตอบ หรือเป็นข้อความเลือกตอบ

๒.๔ การสร้างสถานการณ์จำลอง ใช้เมื่อครูไม่สามารถนำนักเรียนไปทดสอบภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ จึงกำหนดสถานการณ์ขึ้น

๒.๕ เพิ่มสะสมผลงาน เหมาะสำหรับการประเมินภาพรวม เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนสามารถนำทักษะต่าง ๆ ไปบูรณาการใช้ได้อย่างกลมกลืน เป็นธรรมชาติสอดคล้องกับชีวิตจริง

๒.๖ การบันทึกพฤติกรรม การวัดและประเมินผลวิธีนี้ใช้เมื่อต้องการให้นักเรียนบรรยายพฤติกรรมของตนเองและเพื่อนขณะเข้าร่วมกิจกรรมเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือทำการบันทึกเมื่อออกภาคสนาม โดยให้นักเรียนจดบันทึก รายงานความสามารถ ความคิดเห็น และความประทับใจของตนเอง ของเพื่อน และของกลุ่ม

๓. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านเจตคติ การวัดเจตคติต้องใช้เทคนิคแตกต่างจากการวัดความรู้และการวัดทักษะ/กระบวนการ เทคนิคการวัดเจตคติ ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ควรใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การตอบคำถามสั้น ๆ การให้แสดงถึงอุดมคติ การสำรวจโดยครู การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ การประเมินตนเอง การวัดเจตคติเป็นการใช้เทคนิคเพื่อค้นหาว่านักเรียนชอบอะไร มากกว่าอะไร ผลที่ได้จากการวัดเจตคติจะไม่ได้สรุปตามความคิดเห็นของนักเรียนเพียงคนเดียว หรือนักเรียนจำนวนน้อย แต่สรุปจากความคิดเห็นของนักเรียนทั้งหมด หรือโดยส่วนรวมของชั้นเรียน เครื่องมือวัดเจตคติจึงควรสร้างขึ้นมาเองโดยครู

การวัดเจตคติควรมีค่าชี้แจงในการทำเครื่องมือที่ชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจและสั้น ๆ ใช้เวลาไม่มากนัก การวัดเจตคติมีเทคนิคในการวัด ซึ่งทำได้หลายวิธี ดังนี้

๓.๑ การวัดและประเมินผลด้วยครู โดยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกผลการสังเกต การสอบถาม การประเมินตนเอง การสำรวจพฤติกรรม การวัดความคิดเห็น การวัดเจตคติ การวัดสถานการณ์

๓.๒ การเขียนตอบรายบุคคล

๓.๓ การใช้มาตราส่วนประมาณค่า

๓.๔ การตรวจสอบรายการ

๓.๕ การประเมินโดยครู เพื่อน พ่อ แม่ และผู้ปกครอง

การประเมินด้านเจตคติเน้นการประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับคุณลักษณะ/ตัวชี้วัด และตามสภาพจริง สะท้อนเจตคติหรือความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริง

ตัวอย่างการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านเจตคติ ดูรายละเอียดในตอนที ๓

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง คิดเป็นสัดส่วนคะแนนระหว่างเรียนกับคะแนนปลายปี/ปลายภาค โดยให้ความสำคัญของคะแนนระหว่างเรียนมากกว่าคะแนนปลายปี/ปลายภาค เช่น ๖๐:๔๐ ๗๐:๓๐ ๘๐:๒๐ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาว่าจะกำหนดสัดส่วนแบบใด

ตัวอย่าง การคิดสัดส่วนคะแนนเป็น ๗๐:๓๐ หมายถึง คะแนนระหว่างเรียน ๗๐ คะแนน และคะแนนปลายปี/ปลายภาค ๓๐ คะแนน ดังนี้

สัดส่วนคะแนน ๓๐ : ๓๐	
คะแนนระหว่างเรียน	๓๐ คะแนน
๑. คะแนนตามผลการเรียนรู้ทุกข้อ	๓๐ คะแนน
๒. คะแนนวัดผลกลางปี/กลางภาค ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	๓๐ คะแนน
๓. คะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์	๑๐ คะแนน
คะแนนปลายปี/ปลายภาค	๓๐ คะแนน

การตัดสินผลการเรียน ใช้ระบบผ่านและไม่ผ่าน โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินผ่านที่ร้อยละ ๕๐ จากนั้นจึงให้ระดับผลการเรียนที่ผ่านเป็นระบบต่าง ๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด ได้แก่ ระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

ระบบตัวเลข	ระบบตัวอักษร	ระบบร้อยละ	ระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน		
			๕ ระดับ	๔ ระดับ	๒ ระดับ
4	A	๘๐-๑๐๐	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ผ่าน
3.5	B+	๗๕-๗๙	ดี	ดี	
3	B	๗๐-๗๔			
2.5	C+	๖๕-๖๙	พอใช้		
2	C	๖๐-๖๔			
1.5	D+	๕๕-๕๙	ผ่าน	ผ่าน	
1	D	๕๐-๕๔			
0	F	๐-๔๙	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน

๗. คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง 5-6 ม.3

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม

ส๒๓๒__ หน้าที่พลเมือง ๕
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๒๐ ชั่วโมง / ภาค ๐.๕ หน่วยกิต

ส๒๓๒__ หน้าที่พลเมือง ๖
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๒๐ ชั่วโมง / ภาค ๐.๕ หน่วยกิต

.....

มีส่วนร่วม แนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์ และยกย่องผู้มีมารยาทไทย ในการแสดงความเคารพ การสนทนา การแต่งกาย การมีสัมมาคารวะ แสดงออก แนะนำผู้อื่นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับความ

เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละต่อสังคม เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน และประยุกต์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ประยุกต์และเผยแผ่พระบรมราโชวาท ในเรื่องการเสียสละ ความซื่อสัตย์ หลักการทำงาน ในเรื่องศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ แก้ปัญหาที่จุดเล็ก ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ในเรื่องการใช้สิทธิและหน้าที่ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน ตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบการทำงานของบุคคลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคเอเชียอย่างสันติและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ท่ามกลางความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ในเรื่องวิถีชีวิต วัฒนธรรม ศาสนา สิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกันอย่างสันติและพึ่งพาซึ่งกันและกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ในเรื่องการเคารพซึ่งกันและกัน ไม่แสดงกิริยาและวาจาดูหมิ่นผู้อื่น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งปัน มีส่วนร่วมและการเสนอแนะทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ ชั่วสาว ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

โดยใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และกระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการสร้างค่านิยม และกระบวนการสร้างเจตคติ

เพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะที่ดีของคนไทย ภาควุฒิจาในความเป็นไทย แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ จัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และมีวินัยในตนเอง

ผลการเรียนรู้

๑. มีส่วนร่วม แนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์ และยกย่องผู้มีมารยาทไทย
๒. แสดงออก แนะนำผู้อื่น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ

๓. เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน และประยุกต์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาไทย

๔. เป็นแบบอย่างและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๕. ประยุกต์และเผยแพร่พระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  ๖. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
  ๗. มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ
  ๘. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน
  ๙. มีส่วนร่วมและเสนอแนวทางแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี
  ๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
- รวมทั้งหมด ๑๐ ผลการเรียนรู้

๘. โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม.๓

โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม.๓

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้/ข้อที่	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
๑	ความเป็นไทย	๑ ๒ ๓ ๑๐	๑๑	๒๕
๒	รักษาดินแดนในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	๔ ๑๐	๕	๑๓
๓	พระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน	๕ ๑๐	๔	๑๒
๔	พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยฯ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๖ ๗ ๑๐	๑๐	๒๕
๕	ความปรองดอง สมานฉันท์	๘ ๙ ๑๐	๑๐	๒๕
ระหว่างปี				๗๐
กลางปี / ปลายปี				๓๐
รวม				๑๐๐

๙. โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน้าที่พลเมือง ๕

ชั่วโมงที่ ๑	ปฐมนิเทศ ข้อตกลงการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ม.๓	๑	ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	ความเป็นไทย	๑๐	ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๒	๑. มารยาทไทย		
	๑.๑ การแสดงความเคารพ		

ชั่วโมงที่ ๓	๑.๒	การสนทนา		
ชั่วโมงที่ ๔	๑.๓	การแต่งกาย		
ชั่วโมงที่ ๕	๑.๔	การมีสัมมาคารวะ		
ชั่วโมงที่ ๖	๒	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเสียสละต่อสังคม		
ชั่วโมงที่ ๗	๓	ความมีวินัยในตนเอง		
	๓.๑	ความซื่อสัตย์สุจริต		
	๓.๒	ความขยันหมั่นเพียรและอดทน		
ชั่วโมงที่ ๘	๓.๓	การใฝ่หาความรู้		
	๓.๔	การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่		
	๓.๕	การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง		
ชั่วโมงที่ ๙	๔.	ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย		
	๔.๑	ขนบธรรมเนียมประเพณี		
	๔.๒	ศิลปวัฒนธรรม		
ชั่วโมงที่ ๑๐	๔.๓	ภูมิปัญญาไทย		
	๔.๔	แนวทางการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย		
ชั่วโมงที่ ๑๑		กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงการ		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒		รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	๕	ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๑๒	๑.	การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ		
	๑.๑	การแสดงความเคารพธงชาติและเพลงชาติ		
	๑.๒	การมีส่วนร่วมในวันสำคัญของชาติและระดับธงชาติ		
	๑.๓	พลเมืองดีของชาติ		
	๑.๔	การรณรงค์ใช้สินค้าไทยและสินค้าที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์		
ชั่วโมงที่ ๑๓	๒.	การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศาสนา		
ชั่วโมงที่ ๑๔	๓.	การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์		
	๓.๑	เรียนรู้พระราชกรณียกิจ		
	๓.๒	การแสดงความเคารพและร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี		
ชั่วโมงที่ ๑๕	๓.๓	การฟังก้องเพลงพระราชนิพนธ์		
	๓.๔	การแสดงความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์		
	๓.๕	ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
ชั่วโมงที่ ๑๖		กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงการ		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓		พระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน	๔	ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๑๗	๑.	พระบรมราโชวาท		
	๑.๑	การเสียสละ		
ชั่วโมงที่ ๑๘	๑.๒	ความซื่อสัตย์		

ชั่วโมงที่ ๑๕	๒. หลักการทรงงาน
	๒.๑ ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ
	๒.๒ แก้ปัญหาที่จุดเล็ก
ชั่วโมงที่ ๒๐	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงงาน และทดสอบกลางปี

หน้าที่พลเมือง ๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

	อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๑๐	ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๒๑	๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย		
ชั่วโมงที่ ๒๒	๑.๑ การใช้สิทธิและหน้าที่		
ชั่วโมงที่ ๒๓	๑.๒ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ		
ชั่วโมงที่ ๒๔	๑.๓ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง		
ชั่วโมงที่ ๒๕	๒. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจ		
ชั่วโมงที่ ๒๖	๒.๑ การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน		
ชั่วโมงที่ ๒๗	๒.๒ การตรวจสอบข้อมูล		
ชั่วโมงที่ ๒๘	๒.๓ การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล		
ชั่วโมงที่ ๒๙	ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย		
ชั่วโมงที่ ๓๐	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงงาน		

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์

	๑๐	ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๓๑	๑. ความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมในภูมิภาคต่างๆ ของโลก	
	๑.๑ วิถีชีวิต	
ชั่วโมงที่ ๓๒	๑.๒ วัฒนธรรม	
ชั่วโมงที่ ๓๓	๑.๓ ศาสนา	
ชั่วโมงที่ ๓๔	๑.๔ สิ่งแวดล้อม	
ชั่วโมงที่ ๓๕	๒. การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน	
ชั่วโมงที่ ๓๖	๓. ความขัดแย้งและการป้องกันปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี	
	๓.๑ ความขัดแย้ง	
ชั่วโมงที่ ๓๗	๓.๒ การป้องกันปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี	
ชั่วโมงที่ ๓๘	ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปรองดอง สมานฉันท์	
ชั่วโมงที่ ๓๙	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงงาน	
ชั่วโมงที่ ๔๐	ทดสอบปลายปี	

ตอนที่ ๒

แผนการจัดการเรียนรู้

รายชั่วโมง

รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าทีพลเมือง ๕-๖ ม. ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รายวิชาเพิ่มเติม หน้าทีพลเมือง ๕-๖

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นรายวิชาเพิ่มเติม หน้าทีพลเมือง

จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

- ๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)
- ๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๒ รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

- การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- ๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย
- ๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

- ๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย
- ๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

- รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าทีพลเมือง ๕-๖ ม. ๓

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าทีพลเมือง ๕-๖ ม. ๓ เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้อีกรายวิชาหนึ่ง นอกเหนือจากรายวิชาพื้นฐาน โดยได้กำหนดจุดเน้นและขอบข่ายของรายวิชาเพิ่มเติม หน้าทีพลเมือง ๕-๖ ม. ๓ เป็น ๕ จุดเน้น และยังได้กำหนดผลการเรียนรู้ชั้นปีและสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ รวมทั้งยังได้จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้สถานศึกษานำไปกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของตนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔. ภาระการเรียนรู้

๑. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๒. การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๓. การจัดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๔. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๕. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๖. คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓
๗. โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓
๘. โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓

๕. สมรรถนะของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การตอบคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
  - การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลง ในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ๓. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัด
นั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษาในห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนาม
หญ้าได้หรือไม่

๒. ครูแนะนำตนเอง แล้วให้นักเรียนแนะนำตนเองตามลำดับตัวอักษร หรือตามลำดับหมายเลขประจำตัว
หรือตามแถวที่นั่ง ตามความเหมาะสม

๓. ครูให้ความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง พร้อมซักถามนักเรียนใน
ประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) ทำไมเราจึงต้องเรียนรายวิชา หน้าที่พลเมือง
- ๒) รายวิชาหน้าที่พลเมืองมีความสำคัญและจำเป็นต่อเราหรือไม่ เพราะอะไร
- ๓) หน้าที่พลเมืองในรายวิชาพื้นฐานกับรายวิชาเพิ่มเติมต่างกันอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูศึกษาข้อมูลเรื่อง เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)
สรุป แล้วนำมาเล่าให้นักเรียนฟัง

๖. ครูอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงเรื่อง การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง และการจัด
รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)

๗. ครูระบุสิ่งที่ต้องเรียนในรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ โดยใช้ข้อมูลจากหน้าสารบัญในหนังสือ
เรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. จากนั้นอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนในเรื่องต่อไป
(โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)

- ๑) คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓
- ๒) โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓
- ๓) โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓

๘. ครูบอกเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ โดยสรุปว่ามีเทคนิค และวิธีการเรียนรู้อะไรบ้าง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)

๙. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ รวมทั้งเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้ (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑) ประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ มีเวลาเรียนเท่าไร
- ๒) รายวิชานี้จะสอบและเก็บคะแนนอย่างไร และเท่าไร
- ๓) รายวิชานี้จะตัดสินผลการเรียนอย่างไร

๑๐. ครูแนะนำสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ประกอบการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ โดยใช้ข้อมูลจากหน้าบรรณานุกรมในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. นอกจากนี้ครูควรแนะนำแหล่งสืบค้นความรู้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในแต่ละหน่วยในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. เพื่อทำความเข้าใจถึงแหล่งสืบค้นความรู้แต่ละอย่าง

๑๑. ครูสนทนากับนักเรียนและร่วมกันทำข้อตกลงในการเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) เวลาเรียน ต้องเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนในรายวิชานี้ หรือไม่ขาดเรียนเกิน ๓ ครั้ง กรณีป่วยต้องส่งใบลาโดยผู้ปกครองลงชื่อรับรองการลา

๒) ควรเข้าห้องเรียนตรงเวลาและรักษามารยาทในการเรียน

๓) เมื่อเริ่มเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีการทดสอบก่อนเรียน และหลังจากเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้แล้วจะมีการทดสอบหลังเรียน

๔) ในชั่วโมงที่มีการฝึกปฏิบัติงาน ควรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้พร้อม โดยจัดหาไว้ล่วงหน้า

๕) รับผิดชอบการเรียน การสร้างชิ้นงาน และการส่งงานตามเวลาที่กำหนด

๖) รักษาความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงานกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ทำงานทุกครั้ง

ขั้นขยายความรู้

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และแหล่งสืบค้นความรู้อื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุป และบันทึกผล

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือ มีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- รายวิชานี้มีเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้อย่างไร
- ข้อตกลงในการเรียนมีอะไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

๑๘. ครูให้นักเรียนนำเสนอประโยชน์จากการเรียนรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ไปประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

- หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____ / _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๑๐ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒ การใช้สิทธิและหน้าที่

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ

ในการตัดสินใจ

ເວລາ ໑ ຈົ່ງໂມງ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖ การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ

ต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน

ເວລາ ໑ ຈົ່ງໂມງ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓ การตรวจสอบข้อมูล

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๙ การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดี

ในระบอบประชาธิปไตย

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐ กิจกรรมบูรณาการ ทบสวน โครงการงาน

และทดสอบกลางภาค

ເວລາ ໑ ຈົ່ງໂມງ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑
พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๖. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ บุคคลที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ได้แก่ เคารพเหตุผลมากกว่าตัวบุคคล มีความประนีประนอม มีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย

๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูอ่านข่าวเกี่ยวกับพลเมืองดีให้นักเรียนฟัง แล้วซักถามนักเรียน เช่น

๑) ข่าวนี้เกี่ยวข้องกับอะไร

๒) นักเรียนคิดว่า การปฏิบัติตนของบุคคลในข่าวเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จากนั้นให้นักเรียนสรุปความรู้ลงในสมุดด้วยสำนวนของตนเอง

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น ๔ กลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับลักษณะของวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย กลุ่มละ ๑ หัวข้อ ดังนี้

๑) การเคารพเหตุผลมากกว่าตัวบุคคล

๒) การมีความประนีประนอม

๓) การมีระเบียบวินัย

๔) การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

โดยให้แต่ละกลุ่มซักซ้อมการแสดง แล้วออกมาแสดงหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม

๓. เมื่อนักเรียนแสดงครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

๔. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๕. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความในหัวข้อ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยกับการพัฒนาสังคมไทย ความยาวประมาณ ๑ หน้ากระดาษ แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- นักเรียนจะปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้อย่างไร
- เพราะอะไรคนในสังคมต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ข่าวเกี่ยวกับพลเมืองดี

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา_____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒

การใช้สิทธิและหน้าที่

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๖. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในระบอบประชาธิปไตย สิทธิต้องมาพร้อมกับหน้าที่ หากทุกคนคำนึงเพียงแต่ว่าตนเองมีสิทธิ แต่ไม่คำนึงว่าต้องปฏิบัติหน้าที่ สิทธินั้น ๆ ย่อมไม่เกิดขึ้น

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๑ การใช้สิทธิและหน้าที่

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต

๒. มีวินัย

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การอภิปรายเกี่ยวกับการใช้สิทธิและหน้าที่

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การใช้สิทธิและหน้าที่ ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพคนขับรถฝ่าฝืนกฎจราจร แล้วซักถามนักเรียนว่า หลังจากที่ได้ดูภาพนี้แล้ว นักเรียนรู้สึกอย่างไร หลังจากที่นักเรียนตอบ ครูอธิบายว่า เมื่อเรามีสิทธิใช้รถใช้ถนนแล้ว เรายังมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายจราจรด้วย หากไม่ปฏิบัติตามจะทำให้ถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง การใช้สิทธิและหน้าที่ ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อธิบาย

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สิทธิและหน้าที่ จากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต นำข้อมูลมารวบรวมกันอภิปรายในหัวข้อ การใช้สิทธิและหน้าที่ของคนไทยในปัจจุบัน สรุปผลลงในแบบบันทึกผลการอภิปราย แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๗. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกผลลงในแบบบันทึกความรู้

๘. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนสืบค้นข่าวเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมือง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ว่า การชุมนุมนี้เป็นการใช้สิทธิและหน้าที่ที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร สรุปผล แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- สิทธิและหน้าที่คืออะไร
- เพราะอะไรจึงต้องใช้สิทธิคู่กับการปฏิบัติหน้าที่

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การใช้สิทธิและหน้าที่ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพคนขับรถฝ่าฝืนกฎจราจร

๒. แบบบันทึกผลการอภิปราย

๓. แบบบันทึกความรู้

๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

/ /

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓

การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๖. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พลเมืองทุกคนต้องใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ โดยใช้เสรีภาพที่ตนมีภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และหากเห็นว่าการใช้เสรีภาพของตนเป็นการละเมิดเสรีภาพของบุคคลอื่นจะต้องหยุดใช้เสรีภาพนั้นทันที

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๒ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต

๒. มีวินัย

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน หรือเปิดเพลงค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการให้นักเรียนฟัง จากนั้นครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการนี้เป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องปฏิบัติ เราจึงควรรู้ว่าค่านิยมหลักดังกล่าวนี้ประกอบด้วยอะไรบ้าง เพื่อที่จะปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

๔. ครูให้ซักถามนักเรียนว่า หากพบคนร้องเพลงเสียงดัง รบกวนผู้อื่นในที่สาธารณะ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อธิบาย

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แล้วกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน เช่น
คนที่ ๑ ผู้อ่าน
คนที่ ๒ ผู้จดบันทึก
คนที่ ๓ ผู้ปฏิบัติ

คนที่ ๔ ผู้สังเกต

จากนั้นครูให้แต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข่าวเกี่ยวกับการใช้เสรีภาพในสังคมไทย จากหนังสือพิมพ์หรืออินเทอร์เน็ต แล้วร่วมกันวิเคราะห์ว่า การใช้เสรีภาพดังกล่าวเป็นการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบหรือไม่ เพราะอะไร บันทึกผล แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๘. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

๙. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนอภิปรายว่า การชุมนุมทางการเมืองของคนไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมาเป็นการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบหรือไม่ จากนั้นช่วยกันสรุปผล

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบคืออะไร
- เพราะอะไรเราจึงต้องใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. บทอาขยานหรือเพลงคำนิยามหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เวลา ๑ ชั่วโมง
---	---

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย
- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่
๒. ผลการเรียนรู้
๖. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนเลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่บริหารและปกครองประเทศ ดังนั้น ทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง ทั้งก่อนการเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง
๔. สาระการเรียนรู้
๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- ๑.๑ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การทำแผนที่ความคิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วซักถามนักเรียนในประเด็น เช่น

๑) ภาพนี้เป็นภาพอะไร

๒) เกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

๓) นักเรียนเคยมีส่วนร่วมกิจกรรมในภาพนี้หรือไม่ อย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. และในสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น หนังสือในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ศึกษามา

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มช่วยกันทำแผนที่ความคิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม จากนั้นส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๗. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม โดยให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

๘. ครูและนักเรียนร่วมกันคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด ๑ อันดับแรกจัดเป็นป้ายนิเทศ

๙. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า จะเกิดอะไรขึ้น หากพลเมืองไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง สรุปผล แล้วบันทึกลงในสมุด

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างไร
- พลเมืองควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้งอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตสันลงลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๑ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕
การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้
๓. มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
คนในสังคมประชาธิปไตยจะเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจทางการเมืองการปกครอง ซึ่งสามารถทำได้หลายลักษณะและหลายระดับ

๔. สาระการเรียนรู้
๒. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. มีวินัย
๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูสุ่มถามนักเรียนว่า เมื่ออยู่ในห้องเรียน นักเรียนเคยแสดงความคิดเห็นหรือร่วมตัดสินใจกับเพื่อน ๆ หรือไม่ หลังจากนั้นนักเรียนตอบ ครูอธิบายว่า เมื่ออยู่ร่วมกันในห้องเรียน เราต้องแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจกับเพื่อน ๆ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ แล้วซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อธิบาย

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ จากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต สรุปผลในรูปแบบของ PowerPoint แล้วช่วยกันนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๗. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป โดยให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

๘. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจภายในครอบครัวของข้าพเจ้า

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– เพราะอะไรสมาชิกของสังคมต้องมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกความรู้

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖

การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๓. มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สมาชิกของห้องเรียนทุกคนควรมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน เช่น การเลือกตั้งหัวหน้าห้องและประธานนักเรียน การร่วมแสดงความคิดเห็น การกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อตกลง การร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ

๒.๑ การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การแต่งเรื่องประกอบภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและ โรงเรียน ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนช่วยกันตอบว่า เมื่ออยู่ในห้องเรียน เราควรร่วมมือกันทำอะไรบ้าง

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งเรื่องประกอบภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน โดยเขียนลงในกระดาษวาดเขียน พร้อมทั้งระบายสีและตกแต่งให้สวยงาม

๗. ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๘. เมื่อนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูอธิบายสรุป แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

๙. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็น จะเกิดอะไรขึ้นหากสมาชิกไม่มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– เมื่ออยู่ในห้องเรียนสมาชิกของห้องเรียนควรมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนกิจกรรมใดบ้าง

– มีการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของโรงเรียนก่อให้เกิดประโยชน์อะไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกความรู้

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

/ /

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓

การตรวจสอบข้อมูล

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความขยันหมั่นเพียร การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๓. มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การตรวจสอบข้อมูลช่วยให้เราได้รับข้อมูลที่ดี มีความถูกต้อง และเหมาะสมที่จะนำมาใช้พิจารณาประกอบการตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ
- ๒.๒ การตรวจสอบข้อมูล

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้

๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การตรวจสอบข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การตรวจสอบข้อมูล ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนว่า เมื่อนักเรียนรับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต นักเรียนเชื่อตามข้อมูลนั้นทุกเรื่องหรือไม่ หากไม่เชื่อนักเรียนทำอย่างไร

๔. หลังจากที่นักเรียนตอบ ครูอธิบายว่า การรับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต แม้จะสามารถเข้าถึงได้ง่าย แต่เราควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลนั้นด้วยทุกครั้ง

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง การตรวจสอบข้อมูล ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตกลุ่มละ ๑ เรื่อง จากนั้นช่วยกันตรวจสอบข้อมูลนั้นโดยใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลตามที่ได้ศึกษามาแล้ว บันทึกผลลงในแบบบันทึกผลการสืบค้นข้อมูลเรื่อง การตรวจสอบข้อมูล แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๘. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

๙. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนช่วยกันจัดทำแผ่นพับเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อมูล แล้วนำไปเผยแพร่แก่เพื่อน ๆ คนในครอบครัว และเพื่อนบ้าน

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การตรวจสอบข้อมูลมีประโยชน์อย่างไร
- การตรวจสอบข้อมูลจะต้องทำอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การตรวจสอบข้อมูล โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกผลการสืบค้นข้อมูลเรื่อง การตรวจสอบข้อมูล
๒. แบบบันทึกความรู้
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘

การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๓. มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พลเมืองในสังคมประชาธิปไตยจะต้องตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลโดยเฉพาะบุคลากรทางการเมือง เพื่อตรวจสอบว่าบุคคลนั้นปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติหรือไม่

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การมีส่วนร่วมและการรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจ

๒.๑ การรู้ทันข่าวสาร

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด

๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การตรวจสอบการทำหน้าที่ ของบุคคล ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูอ่านข่าวเกี่ยวกับการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) ข่าวนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- ๒) เพราะอะไรจึงต้องถอดถอนบุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่ง
- ๓) หลังจากที่ได้ฟังข่าวนี้แล้ว นักเรียนรู้สึกอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๑ แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

๖. ครูให้นักเรียนช่วยกันตอบว่า เมื่ออยู่ในชุมชน เราควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลใดบ้าง โดยครูเขียนคำตอบบนกระดานดำ

๗. ครูให้นักเรียนช่วยกันสืบค้นข้อมูลว่า บุคคลที่นักเรียนตอบมานั้นมีบทบาทหน้าที่อะไรบ้าง และบุคคลนั้นควรปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างไร โดยบันทึกลงในแบบบันทึกผลการสืบค้นข้อมูลเรื่อง การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล

๘. ครูให้นักเรียนเขียนวิธีการตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวโดยใช้หลักการตามที่ได้ศึกษามา แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล

๙. ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนประมาณ ๓-๕ คน

๑๐. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานครบแล้ว ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลเพิ่มเติม แล้วนำข้อมูลมาจัดเป็นป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่คนในชุมชน

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า หากไม่มีการตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล สังคมจะเป็นอย่างไร สรุปผล แล้วบันทึกลงในสมุด

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เพราะอะไรเราจึงต้องตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล
- บุคคลที่เป็นตัวแทนของประชาชนจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตส์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๘. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ข่าวเกี่ยวกับการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

๒. แบบบันทึกผลการสืบค้นข้อมูลเรื่อง การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล
๓. แบบบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล
๔. แบบบันทึกความรู้
๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕

ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๖. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๗. มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ความมีวินัยในตนเองที่ประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เป็นคุณลักษณะที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๑ การใช้สิทธิและหน้าที่

๑.๒ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

๑.๓ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง

๒. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ

๒.๑ การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน

๒.๒ การตรวจสอบข้อมูล

๒.๓ การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การตอบคำถามเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าใต้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานคำนิยามหลักของคนไทย ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน หรือเปิดเพลงคำนิยามหลักของคนไทย ๑๒ ประการให้นักเรียนฟัง จากนั้นครูอธิบายว่า คำนิยามเหล่านี้ช่วยส่งเสริมให้เราเป็นผู้มีวินัยในตนเองและเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้นเราจึงควรปฏิบัติตามคำนิยามหลักของคนไทย ๑๒ ประการ อย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

๔. ครูอ่านข่าวเกี่ยวกับพลเมืองดีที่เก็บเงินได้แล้วคืนแก่เจ้าของ แล้วซักถามนักเรียนว่า นักเรียนคิดว่าผู้ที่เก็บเงินได้ตามข่าวนี้ทำถูกต้องแล้วหรือไม่ เพราะอะไร

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูอธิบายทบทวนเนื้อหาเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองและพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อธิบาย

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มช่วยกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองและพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยเพิ่มเติม แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

๑) ความซื่อสัตย์สุจริตทำให้เราเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้อย่างไร

๒) พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยเกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรและความอดทนหรือไม่ อย่างไร

๓) บุคคลที่ไม่ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองจะเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยได้หรือไม่ เพราะอะไร

โดยให้นักเรียนบันทึกคำตอบลงในแบบบันทึกคำถาม-คำตอบ เรื่อง ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

๘. หลังจากที่ได้ตอบคำถามเสร็จ ครูให้นักเรียนส่งแบบบันทึกคำถาม-คำตอบ จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบ ครูสรุป แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

๙. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนสัมภาษณ์พลเมืองดีในชุมชนของตนแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ว่า บุคคลนั้นมีคุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองอย่างไรบ้าง แล้วนำข้อมูลจัดทำเป็นป้ายนิเทศเผยแพร่ในโรงเรียน

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ความมีวินัยในตนเองประกอบด้วยอะไรบ้าง
- การฝึกหาความรู้เกี่ยวข้องกับการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียงแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ข่าวเกี่ยวกับพลเมืองดีที่เก็บเงินได้แล้วคืนแก่เจ้าของ

๒. แบบบันทึกคำถาม-คำตอบ เรื่อง ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

๓. แบบบันทึกความรู้

๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๑ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐

กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน โครงการ และทดสอบกลางภาค

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๖. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๗. มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยจะต้องใช้สิทธิและหน้าที่อย่างถูกต้อง ใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเลือกตั้ง

ในระบอบประชาธิปไตย รัฐจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในกระบวนการตัดสินใจทุกระดับ เช่น ในฐานะที่เป็นสมาชิกของห้องเรียนและโรงเรียน เราต้องมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน แต่การตัดสินใจจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องมาใช้ในการประกอบการพิจารณา เราจึงต้องตรวจสอบข้อมูลก่อนทุกครั้ง นอกจากนี้ประชาชนต้องตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคลเพื่อให้บุคคลที่เป็นตัวแทนของประชาชนปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยรวมเป็นสำคัญ

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงการ เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงการ โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรือ อาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียน เห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สารการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๑ การใช้สิทธิและหน้าที่

๑.๒ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

๑.๓ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง

๒. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม

๒.๑ การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคมในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน

๒.๒ การตรวจสอบข้อมูล

๒.๓ การตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล

๓. กิจกรรมเสนอแนะ

๔. โครงการ

๕. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๖. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต

๒. มีวินัย

๓. ใฝ่เรียนรู้

๔. มุ่งมั่นในการทำงาน

๕. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การอภิปรายเกี่ยวกับการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ
- การสืบค้นข่าวเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล
- โครงการเรื่อง การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม
- การตอบคำถามทบทวน

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง พลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม		

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าใต้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูอ่านข่าวเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งของคนไทยให้นักเรียนฟัง จากนั้นสนทนาและซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ข่าวนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- นักเรียนได้ความรู้อะไรบ้าง
- นักเรียนมีความรู้สึกต่อข่าวนี้อย่างไร

๔. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ได้ช่วยกันตอบคำถาม

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะต่อไปนี้

– ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ สรุป แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

– ให้นักเรียนสืบค้นข่าวเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล คนละ ๑ ข่าว สรุป แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

๗. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงการเรื่อง การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงการให้พิจารณาก่อน

๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

– หากเราอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งทุก ๆ วัน โดยไม่ติดตามข่าวจากสื่ออื่น ๆ เลย นักเรียนคิดว่าจะเกิดผลกระทบกับเราอย่างไรบ้าง

จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๑๐. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า สังคมไทยจะเป็นอย่างไร หากพลเมืองในสังคมไม่ปฏิบัติตามตนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จากนั้นช่วยกันสรุปผล

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– ในฐานะพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย เราจะต้องใช้สิทธิและหน้าที่อย่างไร

– การตรวจสอบข้อมูลมีวิธีการอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเรื่อง ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๙. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบกลางภาค

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ข่าวเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งของคนไทย

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

ความปรองดอง สำนานันท์

เวลา ๑๐ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑	ความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ด้านวิถีชีวิต	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒	ความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ด้านวัฒนธรรม	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓	ความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ด้านศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๔	ความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ด้านสิ่งแวดล้อม	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕	การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และการพึ่งพาซึ่งกันและกัน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๖	ความขัดแย้ง	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๗	การป้องกันปัญหาความขัดแย้ง	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๘	ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปรองดอง สำนานันท์	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๙	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงการงาน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๐	ทดสอบปลายภาค	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑

ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านวิถีชีวิต

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การเฝ้าหาความรู้

๒. ผลการเรียนรู้

๘. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โลกของเราแบ่งออกเป็นทวีปต่าง ๆ และในแต่ละภูมิภาคของแต่ละทวีปก็จะมีวิถีชีวิตทั้งในด้านลักษณะที่อยู่อาศัย การแต่งกาย และการประกอบอาชีพแตกต่างกันไปตามลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๑.๑ วิถีชีวิต

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้

๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต
- การจัดทำโปสเตอร์เกี่ยวกับวิถีชีวิต
- การสรุปความรู้เรื่อง วิถีชีวิต

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านวิถีชีวิต ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำภาพบ้าน การแต่งกาย และการประกอบอาชีพในพื้นที่ต่าง ๆ มาให้นักเรียนดูในห้องเรียน แล้วให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า แต่ละภาพที่ได้ดูไปแล้วแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในโลกของเราในเรื่องใด อย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเนื้อหาเรื่อง วิถีชีวิต ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. ตามหัวข้อที่กำหนดให้ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ เรื่อง ที่อยู่อาศัย

กลุ่มที่ ๒ เรื่อง การแต่งกาย

กลุ่มที่ ๓ เรื่อง การประกอบอาชีพ

จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต นำข้อมูลและภาพที่ได้มาจัดทำเป็นโปสเตอร์ พร้อมตกแต่งให้สวยงาม นำไปติดไว้บนป้ายนิเทศในห้องเรียน

๓. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปข้อมูลของกลุ่มตนเองและศึกษาข้อมูลของกลุ่มอื่น ๆ แล้วเขียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้เป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป

๔. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๕. ครูแนะนำนักเรียนว่า “การที่เราจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกนั้น เราจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในการเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ” นักเรียนจดคำแนะนำของครูลงในสมุด

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิถีชีวิตของประชากรในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง หรือในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่งตามที่นักเรียนสนใจ ๑ แห่ง สรุป แล้วนำภาพและข้อมูลมาเขียนเป็นรายงาน หรือจัดทำเป็นหนังสือเพื่อเกตุบ่งสรุป เพื่อแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในการเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอของนักเรียน

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ที่อยู่อาศัยในเขตร้อนชื้นและเขตแห้งแล้งแบบทะเลทรายมีความแตกต่างกันอย่างไร
- การผลิตในขั้นต้นเพื่อการยังชีพพบมากในภูมิภาคใดของโลก

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านวิถีชีวิต โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านวัฒนธรรม เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพบ้าน การแต่งกาย และการประกอบอาชีพในพื้นที่ต่าง ๆ
๒. แบบบันทึกความรู้
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒

ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความอดทน การฝึกหาความรู้

๒. ผลการเรียนรู้

๘. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในแต่ละภูมิภาคของโลกต่างก็มีรูปแบบทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และในภูมิภาคเดียวกันก็อาจจะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันด้วย เช่น ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการใช้ภาษาหลายตระกูล ส่วนทวีปแอฟริกามีการใช้ภาษามากกว่า ๑,๐๐๐ ภาษา ขณะที่วัฒนธรรมจากชาติตะวันตกก็เป็นวัฒนธรรมที่แพร่หลายเข้าไปในทุกภูมิภาคของโลก กลายเป็นวัฒนธรรมสากลที่ประชากรในทุกภูมิภาคของโลกนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๑.๒ วัฒนธรรม

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม
- การสรุปความรู้เรื่อง วัฒนธรรม
- การเขียนเรียงความเกี่ยวกับวัฒนธรรม

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านวัฒนธรรม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม		

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูเล่าถึงเทศกาล ประเพณี หรือวัฒนธรรมต่าง ๆ ๑-๒ เรื่อง เช่น เทศกาลการ์นีวัลในประเทศบราซิล การไหว้เทพเจ้าของชาวจีน วรรณคดีในอินเดีย ให้นักเรียนฟัง ระหว่างการเล่าให้นักเรียนฟัง ครูคอยซักถามนักเรียนด้วยคำถามง่าย ๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน จนกระทั่งเล่าจบ จากนั้นครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า จากเรื่องที่ได้ฟังแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมในโลกของเราในเรื่องใด อย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูอธิบายว่า “ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมีวัฒนธรรมต่าง ๆ มากมาย ทั้งที่มีความคล้ายคลึงกัน และที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง” แล้วให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่นักเรียนสนใจมา ๑ เรื่อง อาจจะซ้ำหรือไม่ซ้ำกันก็ได้ (ครูสามารถกำหนดตัวเลือกเอาไว้ให้นักเรียนประมาณ ๕-๑๐ ตัวเลือก แล้วให้นักเรียนเลือกวัฒนธรรมที่ตนเองสนใจ หรือใช้วิธีสุ่มด้วยการจับสลากก็ได้) โดยสืบค้นจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ครูให้เวลาในการสืบค้นข้อมูลประมาณ ๑๕ นาที จากนั้นครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ คน ให้ออกมานำเสนอข้อมูลและภาพที่ได้หน้าชั้นเรียน

๖. ครูให้นักเรียนสังเกตข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอของเพื่อนว่า มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างไร จากนั้นครูสรุปความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. พร้อมชี้แนะให้นักเรียนเข้าใจว่า “การที่จะมีความรู้ความเข้าใจและอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้นั้น เราจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในเรื่อง ความอดทนอดกลั้นที่จะไม่ล้อเลียน ดูหมิ่นวัฒนธรรมที่แตกต่างจากเรา และหมั่นฝึกหัดความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างจากเราอยู่เสมอ” แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงสมุดส่งครูเมื่อหมดชั่วโมงเรียน

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๘. ครูให้นักเรียนนำข้อมูลและภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่นักเรียนสนใจมาเขียนเป็นเรียงความเป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง เช่น วัฒนธรรมไทย กับวัฒนธรรมสากลที่เข้ามามีอิทธิพลในการดำรงชีวิต สรุปเป็นแผนที่ความคิด ตาราง หรือแผนผัง ส่งครู ครูคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด ๓ ชิ้นงาน ติดไว้บนป้ายนิเทศในห้องเรียน

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ในภูมิภาคหนึ่ง ๆ จะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันภายในภูมิภาคได้หรือไม่ อย่างไร
- วัฒนธรรมสากลมีอิทธิพลต่อภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านวัฒนธรรม โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๖. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านศาสนา เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. เรื่องเล่าเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี หรือวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น เทศกาลการ์นีวัลในประเทศบราซิล การไหว้เทพเจ้าของชาวจีน วรรณคดีในอินเดีย

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓

ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านศาสนา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความอดทน การเฝ้าหาความรู้ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๘. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกประกอบด้วยประชากรที่มีความคิด ความเชื่อ และการนับถือศาสนาที่หลากหลาย โดยมี ๓ ศาสนาหลักที่สำคัญ ได้แก่ พระพุทธศาสนา คริสต์ศาสนา และศาสนาอิสลาม

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๑.๑ ศาสนา

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต

๒. ใฝ่เรียนรู้

๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการนับถือศาสนา
- การจัดทำป้ายนิเทศเกี่ยวกับการนับถือศาสนา
- การสรุปความรู้เรื่อง ศาสนา

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง ความ หลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านศาสนา ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูสุ่มเลือกนักเรียนให้บอกศาสนาที่ตนเองนับถือ ครูบันทึกคำตอบลงบนกระดาน ครูให้นักเรียนสังเกตว่า “นักเรียนในห้องเรียนเดียวกันมีการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน” จากนั้นครูนำภาพวัดในพระพุทธศาสนา โบสถ์ในคริสต์ศาสนา มัสยิดในศาสนาอิสลาม และพิธีกรรมในความเชื่อลัทธิต่าง ๆ มาให้นักเรียนดูในห้องเรียน แล้วให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า จากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติไปแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในโลกของเราในเรื่องใด อย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนช่วยกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการนับถือศาสนาของคนในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก โดยเฉพาะข้อมูลทางสถิติ นำข้อมูลและภาพที่ได้มาช่วยกันจัดทำเป็นป้ายนิเทศ โดยต้องแสดงข้อมูลทางสถิติที่ได้ในรูปตาราง หรือกราฟ หรือแผนภูมิ

๖. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๗. ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ จากนั้นตั้งประเด็นคำถามว่า การที่เราจะอยู่ร่วมกันในภูมิภาคที่มีผู้นับถือศาสนาแตกต่างกัน เราจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองในเรื่องใดบ้าง อย่างไร ให้นักเรียนเขียนตอบลงในแบบบันทึกความรู้ พร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองในโอกาสต่อไป เป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป

ขั้นขยายความรู้

๘. ครูให้นักเรียนศึกษาแนวทางการนับถือศาสนาของกลุ่มประชากรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่นักเรียนสนใจ สรุปและเขียนเป็นเรียงความส่งครู ครูคัดเลือกเรียงความที่ดีที่สุด ๓ เรื่อง ให้นักเรียนเจ้าของผลงานออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๙. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๐. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๒. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ศาสนาหลักที่สำคัญของโลกได้แก่ศาสนาอะไรบ้าง
- ในภูมิภาคหนึ่ง ๆ จะมีการนับถือศาสนาแตกต่างกันอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านศาสนา โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๔. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๕. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพวัดในพระพุทธศาสนา โบสถ์ในคริสต์ศาสนา มัสยิดในศาสนาอิสลาม และพิธีกรรมใน
ความเชื่อลัทธิต่าง ๆ

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

/ /

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๔

ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านสิ่งแวดล้อม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การใฝ่หาความรู้

๒. ผลการเรียนรู้

๘. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่ตั้งและลักษณะภูมิประเทศของภูมิภาคนั้น ๆ สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้กำหนดรูปแบบทางวัฒนธรรมของประชากรที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคนั้น ๆ ของโลก

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๑.๔ สิ่งแวดล้อม

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้

๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- การจัดทำโปสเตอร์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- การทำใบงานเรื่อง สิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความ หลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านสิ่งแวดล้อม ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างง่าย ๆ เช่น

- สิ่งแวดล้อมคืออะไร
- สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างไร

ครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ คน ให้ลุกขึ้นมาตอบคำถาม ครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง และซักถามนักเรียนเพิ่มเติม เพื่อให้ นักเรียนรับทราบว่าสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ของโลกมีความแตกต่างกัน แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น ๖ กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคของทวีปต่าง ๆ จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ตามที่กำหนดให้ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย

กลุ่มที่ ๒ ภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปยุโรป

กลุ่มที่ ๓ ภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาเหนือ

กลุ่มที่ ๔ ภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาใต้

กลุ่มที่ ๕ ภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปแอฟริกา

กลุ่มที่ ๖ ภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย

นำข้อมูลและภาพที่ได้มาจัดทำเป็นโปสเตอร์ แล้วนำไปติดไว้ในห้องเรียน จากนั้นให้นักเรียนทุกคนศึกษาข้อมูลสิ่งแวดล้อมของภูมิภาคในทวีปอื่น ๆ จากโปสเตอร์ เปรียบเทียบกับภูมิภาคในทวีปของกลุ่มตนเอง สรุปและเขียนว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรลงในใบงานที่ ๑ เรื่อง สิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูแนะนำนักเรียนว่า “การที่เราจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกในเรื่อง สิ่งแวดล้อม นั้น เราจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในการเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ” นักเรียนจดคำแนะนำของครูลงในสมุด

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แล้วหยิบยกเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของโลกที่นักเรียนสนใจ เช่น การขยายพันธุ์หมีแพนด้าในประเทศจีน การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนในทวีปยุโรป นำข้อมูลและภาพที่ได้ (ถ้ามีภาพ) มาเขียนเป็นเรียงความส่งครู เพื่อแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในการเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอของนักเรียน

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– ภายในภูมิภาคเดียวกันจะมีสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันได้หรือไม่ อย่างไร

– สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อสิ่งใดในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมากที่สุด

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกด้านสิ่งแวดล้อม โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพจน์ปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๑ เรื่อง สิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
 _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕

การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความอดทน การเฝ้าหาความรู้ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

- ๘. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน
- ๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สังคมพหุวัฒนธรรมเป็นสังคมที่กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และประเพณี ปฏิบัติมาอาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มยังคงแสดงออกถึงวัฒนธรรมของตนเองได้อย่างชัดเจน และยอมรับวัฒนธรรมของกลุ่มคนอื่น ๆ ได้ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างสันตินั้น เราจะต้องรู้จักการเคารพซึ่งกันและกัน ไม่แสดงกิริยาและวาจาดูหมิ่นผู้อื่น รวมถึงรู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๔. สาระการเรียนรู้

- ๒. การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๑. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
- ๒. ความสามารถในการคิด
- ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๑. ซื่อสัตย์สุจริต
- ๒. ใฝ่เรียนรู้

๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข่าวต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงคนหรือกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติ หรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
- การวิเคราะห์ถึงวิธีการปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและพึ่งพาซึ่งกันและกัน
- การทำใบงานเรื่อง วินัยในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูอ่านข่าว ๒ เรื่องให้นักเรียนฟัง ได้แก่ ข่าวการเหยียดสีผิวในวงการกีฬาฟุตบอลและข่าวการให้ความช่วยเหลือและที่พักพิงชั่วคราวแก่ชาวโรฮิงญาที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย (อาจจะฉายภาพข่าวและเนื้อหาข่าวโดยใช้ PowerPoint) แล้วให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นจากข่าวทั้งสองเหตุการณ์ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร แล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูให้นักเรียนสังเกตว่า ในโลกของเรามีคนหลากหลายกลุ่ม หลากหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน เราเรียกสังคมนี้ว่า “สังคมพหุวัฒนธรรม”

๔. ครูให้นักเรียนอ่านความหมายของคำว่า “สังคมพหุวัฒนธรรม” จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. แล้วให้นักเรียนสรุปและบันทึกความหมายของคำว่า “สังคมพหุวัฒนธรรม” ลงในสมุด ตามความเข้าใจของตนเอง

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนสืบค้นข่าวต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงคนหรือกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติ การนับถือศาสนา หรือมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน นำมาวิเคราะห์ว่า ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ในข่าวดังกล่าวนี้ นักเรียนจะมีวิธีการปฏิบัติตนอย่างไร เพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและพึ่งพาซึ่งกันและกันได้ อย่างมีความสุข คิดข่าวและเขียนวิเคราะห์ลงในสมุดส่งครู

๖. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๒-๓ คน ให้ออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง วินัยในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๘. ครูให้นักเรียนช่วยกันเขียนแผนที่ความคิด หรือแผนผัง อย่างใดอย่างหนึ่ง เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ตกแต่งให้สวยงาม แล้วนำไปติดไว้ในห้องเรียน เพื่อเป็นความรู้ประจำห้องเรียน ครูช่วยตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนระหว่างการทำปฏิบัติงาน

ขั้นประเมิน

๙. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๐. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๒. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การรู้จักยอมรับและเคารพในวิถีการดำรงชีวิตที่แตกต่างจากเราทำได้โดยวิธีใด
- เพราะเหตุใดเราจึงต้องรู้จักแบ่งปันเมื่ออยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๔. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๕. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความขัดแย้ง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ข่าวการเหยียดสีผิวในวงการกีฬาฟุตบอลและข่าวการให้ความช่วยเหลือและที่พักพิงชั่วคราวแก่ชาวโรฮิงญาที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย
๒. ใบงานที่ ๒ เรื่อง วินัยในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๑ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๖

ความขัดแย้ง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. มีส่วนร่วมและเสนอแนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ความขัดแย้ง หมายถึง การที่แต่ละฝ่ายมีจุดมุ่งหมายที่ขัดกันหรือไปด้วยกันไม่ได้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากความต้องการที่ตรงกันข้ามในขณะหนึ่ง ในโลกของเรามีความขัดแย้งเกิดขึ้นมากมายหลายด้าน ความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง โดยเฉพาะความขัดแย้งที่เกิดจากทัศนคติ ความคิด และความเชื่อ รวมถึงความขัดแย้งที่เกิดจากปัญหาทางเพศ เช่น กรณีชู้สาว

๔. สาระการเรียนรู้

๓. ความขัดแย้งและการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๓.๑ ความขัดแย้ง

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความขัดแย้ง
- การเขียนแผนที่ความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง
- การสรุปความรู้เรื่อง ความขัดแย้ง

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง ความขัดแย้ง ๒. ตรวจสอบงานกิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำภาพสงครามต่าง ๆ เช่น สงครามต่อต้านการก่อการร้ายในอิรัก ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย และภาพข่าวเกี่ยวกับการทิ้งเด็กทารกตามสถานที่ต่าง ๆ หรือข่าวการบุกจับสถานทำแท้งเถื่อน หรือข่าวการหย่าร้างของสามีภรรยาที่เป็นนักแสดง มาให้นักเรียนดูในห้องเรียน แล้วซักถามนักเรียนด้วยคำถามง่าย ๆ เช่น

- เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร
- เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเราเรียกว่าอะไร

๔. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๓-๕ คน ให้ลุกขึ้นมาตอบคำถาม จากนั้นครูอธิบายความหมายของคำว่า “ความขัดแย้ง” จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. ให้นักเรียนจดบันทึกความหมายลงในสมุด

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความขัดแย้งจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ เรื่อง ทศนคติ ความคิด และความเชื่อ

กลุ่มที่ ๒ เรื่อง ชู้สาว

๗. ครูให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้นำเขียนเป็นแผนที่ความคิด แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๘. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๙. ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ แล้วครูตั้งประเด็นคำถามว่า การที่จะไม่ให้ความขัดแย้งในเรื่องที่ได้ศึกษาไปแล้วเกิดขึ้น เราจะต้องมีวินัยในการปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนตอบคำถามลงในแบบบันทึกความรู้ เป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนสังเกตว่า ในห้องเรียนของนักเรียน หรือในโรงเรียนของนักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากทศนคติ ความคิด และความเชื่อ หรือชู้สาว อย่างไรบ้าง สรุปและเสนอแนวทางแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เขียนเป็นรายงานส่งครู

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ทศนคติ ความคิด และความเชื่อทำให้เกิดความขัดแย้งได้อย่างไร
- ชู้สาวคือความขัดแย้งที่มีลักษณะเป็นอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความขัดแย้ง โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติดุบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง การป้องกันปัญหาความขัดแย้ง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพสงครามต่าง ๆ เช่น สงครามต่อต้านการก่อการร้ายในอิรัก ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย และภาพข่าวเกี่ยวกับการทิ้งเด็กทารกตามสถานที่ต่าง ๆ หรือข่าวการบุกจับสถานทำแท้งเถื่อน หรือข่าวการหย่าร้างของสามีภรรยาที่เป็นนักแสดง

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓

การป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การเฝ้าหาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. มีส่วนร่วมและเสนอแนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

เราสามารถยุติหรือลดปัญหาความขัดแย้งให้เบาบางลงได้ด้วยวิธีการเจรจา ทั้งการเจรจาไกล่เกลี่ย และการเจรจาต่อรอง การระงับความขัดแย้ง และการสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันความขัดแย้ง

๔. สาระการเรียนรู้

๓. ความขัดแย้งและการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๓.๒ การป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย

๒. ใฝ่เรียนรู้

๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การอภิปรายเรื่อง การป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การป้องกันปัญหาความขัดแย้ง ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปปัญหาความขัดแย้งที่ได้ศึกษาไปเมื่อช่วงโมงที่แล้ว โดยครูเขียนสรุปความรู้ลงบนกระดาน แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูตั้งประเด็นคำถามว่า ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เราจะมีวิธีการป้องกันและแก้ปัญหาโดยสันติวิธีได้อย่างไร จากนั้นครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การป้องกันปัญหาความขัดแย้ง ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๑ ของ วพ. แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นคำถามที่ครูได้ตั้งไว้ โดยให้นักเรียนจัดแบ่งหน้าที่การอภิปรายด้วยตนเอง

๖. ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาสรุปผลการอภิปรายและบันทึกผลลงในแบบบันทึกผลการอภิปรายส่งครู

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๘. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า “การที่จะป้องกันปัญหาความขัดแย้งให้ได้มีประสิทธิภาพนั้น เราจะต้องปฏิบัติเป็นผู้มีวินัยในตนเองด้วย ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ซึ่งยังตรงกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการในข้อ ๒ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ข้อ ๔ คือ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม และข้อ ๑๑ คือ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส” เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการศึกษาเรื่อง ความมีวินัยในตนเอง เพื่อความปรองดอง สมานฉันท์ ในช่วงเวลาเรียนต่อไป

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนสืบค้นเหตุการณ์ความขัดแย้งที่เกิดจากทัศนคติ ความคิด และความเชื่อ ซึ่งเป็นปัญหาที่มีการแก้ปัญหาความขัดแย้งแล้ว สรุปว่ามีการแก้ปัญหาด้วยวิธีการใด และมีผลการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร เขียนเป็นเรียงความส่งครู

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การระงับความขัดแย้งมีวิธีการใดบ้าง
- การสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันความขัดแย้งมีผลดีต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การป้องกันปัญหาความขัดแย้ง โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติดูปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๖. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปรองดอง สมานฉันท์ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในช่วงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกผลการอภิปราย

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๘

ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปรองดอง สมานฉันท์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. มีส่วนร่วมและเสนอแนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายและการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง เพื่อความปรองดอง สมานฉันท์ อย่างมีประสิทธิภาพ เราซึ่งเป็นคนหนึ่งในสังคมจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองในเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๔. สาระการเรียนรู้

๓. ความขัดแย้งและการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๓.๒ การป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองเพื่อความปลอดภัย สมานฉันท์
- การสรุปความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปลอดภัย สมานฉันท์

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปลอดภัย สมานฉันท์ ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำภาพที่แสดงให้เห็นถึงการล้อเลียน การกลั่นแกล้ง (อาจจะเป็นภาพการ์ตูน) มาให้นักเรียนดูในห้องเรียน แล้วซักถามนักเรียน เช่น

- เหตุการณ์จากภาพจะทำให้เกิดความขัดแย้งได้หรือไม่
- ถ้าเกิดความขัดแย้ง เราจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร
- เราควรจะมีปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูตั้งประเด็นคำถามว่า ในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ย่อมเกิดความขัดแย้ง ในการแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร” แล้วให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลที่นักเรียนได้ศึกษามาแล้วตามที่ครูได้มอบหมายงานไว้เมื่อชั่วโมงที่แล้ว จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความสนใจของกลุ่ม เช่น การนำเสนอด้วย PowerPoint การแสดงบทบาทสมมติ การทำป้ายโปสเตอร์

๗. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า “การแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพนั้น เราจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง” ให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้

๙. ครูให้นักเรียนท่องหรืออ่านบทอาขยานค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ พร้อมกัน แล้วครูซักถามนักเรียนว่า จากวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองดังที่ได้เรียนรู้ไปแล้วนั้น จะตรงกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการในเรื่องใดบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม ครูเฉลยคำตอบ และให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ส่งครู

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนนำวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันเป็นระยะเวลา ๑ สัปดาห์ บันทึกผลการปฏิบัติและผลที่ได้รับลงในสมุด แล้วนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียนในชั่วโมงถัดไป

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เราต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยเพื่อความปรองดอง สมานฉันท์ในเรื่องใดบ้าง เพราะอะไร
- ถ้าเราไม่ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองในเรื่องความปรองดอง สมานฉันท์ แล้วจะเกิดผลอย่างไร

อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปรองดองสมานฉันท์ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพที่แสดงให้เห็นถึงการล้อเลียน การกลั่นแกล้ง (อาจจะเป็นภาพการ์ตูน)

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕

กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๘. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๙. มีส่วนร่วมและเสนอแนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกประกอบด้วยคนหลากหลายชาติพันธุ์ ซึ่งมีวิถีชีวิต ได้แก่ ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย และการประกอบอาชีพ วัฒนธรรม และการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน รูปแบบการดำรงชีวิตของคนในแต่ละภูมิภาคก็สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลาย แตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค สังคมที่มีความหลากหลายนี้เรียกว่า สังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นที่เราจะต้องอยู่ร่วมกันและรู้จักพึ่งพาซึ่งกันและกันด้วยการเคารพซึ่งกันและกัน ไม่แสดงกิริยาและวาจาดูหมิ่นผู้อื่น และรู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเราต้องปฏิบัติอย่างมีวินัย ต้องมีความอดทนอดกลั้น มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติ รวมถึงศึกษาลักษณะทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากเรา และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตัวเอง คือ การยอมรับความผิดพลาดของตนเอง ถ้าการกระทำของตนเองทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้น

ปัญหาความขัดแย้งส่วนใหญ่เกิดจากการที่แต่ละฝ่ายมีจุดมุ่งหมายที่ขัดกันหรือไปด้วยกันไม่ได้ หรือการที่มีการกระทำที่ไม่ดีของอีกฝ่ายหนึ่งต่ออีกฝ่ายหนึ่ง การอยู่ในสังคมวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายยิ่งทำให้ความขัดแย้งมีโอกาสเกิดได้มากขึ้น โดยเฉพาะความขัดแย้งที่มาจากทัศนคติ ความคิด และความเชื่อที่แตกต่างกัน และความขัดแย้งที่เกิดจากปัญหาส่วนตัว เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้น เราจำเป็นต้องต้องแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การเจรจา การระงับความขัดแย้ง และการสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงการ เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงการ โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรือ อาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียน เห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สารการเรียนรู้

๑. ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๑.๑ วิถีชีวิต

๑.๒ วัฒนธรรม

๑.๓ ศาสนา

๑.๔ สิ่งแวดล้อม

๒. การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๓. ความขัดแย้งและการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๓.๑ ความขัดแย้ง

๓.๒ การป้องกันปัญหาความขัดแย้ง

๔. กิจกรรมเสนอแนะ

๕. โครงการ

๖. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๗. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต

๒. มีวินัย

๓. ใฝ่เรียนรู้
๔. มุ่งมั่นในการทำงาน
๕. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งเรื่อง ชู้สาว
- โครงการเรื่อง ความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก
- การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- การตอบคำถามทบทวน

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง ความ ปรองดอง สมานฉันท์ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เรื่อง ความปรองดอง สมานฉันท์ โดยครูช่วยเขียนสรุปความรู้เป็นแผนที่ความคิดลงบนกระดาน แล้วให้นักเรียนบันทึกแผนที่ความคิดลงในสมุด

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ความขัดแย้ง ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะ โดยให้นักเรียนร่วมกันเตรียมการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งเรื่อง ชู้สาว แล้วต้องเปิดโอกาสให้เพื่อนนักเรียนชั้นอื่น ๆ เข้าชม

ผลงานด้วย และช่วยกันออกแบบแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ความขัดแย้งและการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการจัดงานนิทรรศการ

๖. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงการเรื่อง ความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงการให้พิจารณาก่อน

๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

– ถ้านักเรียนพบว่าเพื่อนผู้ชายและผู้หญิงของนักเรียนในห้องเรียนมีปัญหาทะเลาะกัน ซึ่งเป็นเรื่องผู้ชาย นักเรียนจะแก้ปัญหาดังกล่าวนั้นอย่างไร จึงจะเหมาะสมที่สุด และไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเอง จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๙. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต แล้วสรุปในหัวข้อต่าง ๆ จัดทำเป็นรายงานส่งครู เช่น

- ความหมายและความสำคัญของสังคมพหุวัฒนธรรม
- ปัญหาในสังคมพหุวัฒนธรรม
- วิธีการแก้ปัญหาโดยสันติในสังคมพหุวัฒนธรรม

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมีความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในเรื่องใดบ้าง
- เราควรปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อต้องอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย
- วิธีการป้องกันความขัดแย้งวิธีใดเหมาะสมกับการนำมาใช้แก้ปัญหาคความขัดแย้งเรื่อง

สาว มากที่สุด เพราะอะไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความปรองดอง สมานฉันท์ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติ หรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๕-๖ ม. ๓ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๐

ทดสอบปลายภาค

เวลา ๑ ชั่วโมง

- ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบปลายภาค